

Europska
komisija

PANORAMA

Fokus na europsku regionalnu i urbanu politiku

ZIMA 2019. / br. 71

Rast i održivi razvoj kao prioriteti programa Portugala

PREKOGRANIČNA
SURADNJA JAČA
OBITELJ INTERREG

GRAĐANI
SUDJELUJU
U DEBATI
EUROPSKOG
TJEDNA REGIJA
I GRADOVA

Regionalna
i urbana
politika

PANORAMA

SADRŽAJ

UVODNI ČLANAK: Elisa Ferreira, europska povjerenica za koheziju i reforme.....	3
STRATEŠKO IZVJEŠĆE: Fondovima ESI potiču se socioekonomska konvergencija, otpornost i teritorijalna kohezija.....	4
ENI CBC: Programi prekogranične suradnje Europskog instrumenta za susjedstvoudružuju snage.....	6
FI CAMPUS 2019.: predstavljanje projekata koji se financiraju s pomoću financijskih instrumenata europskih strukturnih i investicijski fondova.....	12
PORTUGAL: pregled trenutačnih i budućih prioriteta politike zemlje, uključujući održivi razvoj i klimatske promjene, te programa i projekata koji ih podržavaju.....	16
SVOJIM RIJEČIMA: upotreba sredstava javnog i privatnog ulaganja za poticanje europskih gospodarstava; Portugalski plan za kružno gospodarstvo za regiju Lisabona i doline Tejo	26
EUROPSKI TJEDAN REGIJA I GRADOVA: Osvrt na izdanje iz 2019. s rekordnom posjećenošću radionicama, debatama, izložbama i dodjeli nagrada REGIOSTARS	28
NOVOSTI UKRATKO	33
YOUTH4REGIONS: razmjena ideja o financiranju EU-a sa španjolskim građanima u Córdobi i premošćivanje digitalnog jaza u gradu Avila u Španjolskoj	34
TOČKE PODATAKA: uvid u indeks regionalne konkurentnosti unutar zemalja otkriva velike varijacije u EU-u	38
KARTE: procjena pristupačnosti Europe putem glavnih cestovnih mreža.....	40
INICIJATIVA INTERREG VOLUNTEER YOUTH: dobar napredak na željeznici oko Etne na Siciliji.....	42
PROJEKTI: profili uspješnih projekata iz Češke, Španjolske, Mađarske, Francuske i Belgije	43

9

13

23

29

36

42

UVODNI ČLANAK

Nijedna regija ni osoba ne smiju zaostajati

Feliz Ano Novo e uma calorosa saudação aos leitores da revista Panorama! Zadovoljstvo mi je pozdraviti vas i poželjeti vam sretnu 2020. godinu na mom materinskom jeziku.

Moja privrženost Europi i regionalnoj politici duboko je ukorijenjena u moj osobni put. Budući da sam odrasla u diktaturi, za mene je Europa bila – i jest – simbol nade, demokracije i slobode. Završila sam studij u području regionalne politike i europskih integracija. Kao mlada ekonomistica više od desetljeća radila sam na pitanjima regionalnog razvoja.

Kasnije sam, kao ministrica planiranja, pregovarala o financijskom okviru za razdoblje 2000. – 2006. Kao članica Europskog parlamenta, a zatim tijekom rada u središnjoj banci, bavila sam se ključnim gospodarskim dokumentima o produbljivanju gospodarske i monetarne unije.

Ta su mi različita iskustva omogućila da shvatim kako su ta različita područja politike međusobno povezana i koliko je važno zadržati koheziju kao temeljno načelo u srži europskog projekta.

To je sada važnije nego ikad. Globalizacija, digitalna revolucija i klimatske promjene izazovi su s kojima se Europa mora kolektivno suočiti. Oni predstavljaju mogućnosti za ponovno uspostavljanje

našeg gospodarskog modela i stvaranje pravednijih i prosperitetnijih društava. Međutim, te transformacije izazivaju zabrinutost i anksioznost u mnogim našim regijama.

Moja je misija, zajedno sa svima vama, osigurati da iskoristimo te mogućnosti, provedemo potrebne reforme prema zelenijem, međusobno povezanijem i digitalnom gospodarstvu i, vrlo važno, pružimo pravu potporu onima na koje ova tranzicija više utječe.

Komunikacija također mora ostati prioritet. Iako je ova politika učinila toliko toga za velik broj građana, još uvijek ne dobiva dovoljnu zaslugu. Želim posjetiti regije, razumjeti lokalne brige i težnje, potaknuti bržu i bolju provedbu projekata i reći zajednicama da su važne.

Trenutačni izazovi potiču nas da budemo hrabri u promicanju kohezije, nepokolebivi u provedbi potrebnih reformi i odlučni kako nijedna osoba i nijedna regija ne bi zaostajale. Odgovorimo na izazov, zajedno! ■

Elisa Ferreira,
Europska povjerenica za koheziju i reforme

Strateško izvješće: Fondovi ESI ulažu u pametan, održiv i uključiv rast u svim regijama EU-a

U najnovijim izvješćima o napretku države članice priznaju odlučujuću ulogu koju europski strukturni i investicijski fondovi imaju u bavljenju ekološkim, gospodarskim i društvenim promjenama te provođenju reformi potrebnih za održivu budućnost.

Europski strukturni i investicijski fondovi obuhvaćaju Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Njihova glavna svrha jest poticati trajnu socioekonomsku konvergenciju, otpornost i teritorijalnu koheziju.

Godine 2018. s proračunom koji je iznosio otprilike 460 milijardi EUR – odnosno više od 643 milijardi EUR uz nacionalno sufinanciranje – fondovi ESI ostvarili su kritičnu masu ulaganja u prioritetna područja EU-a zahvaljujući zajedničkom upravljanju Komisije i država članica. Podupiranjem stvaranja radnih

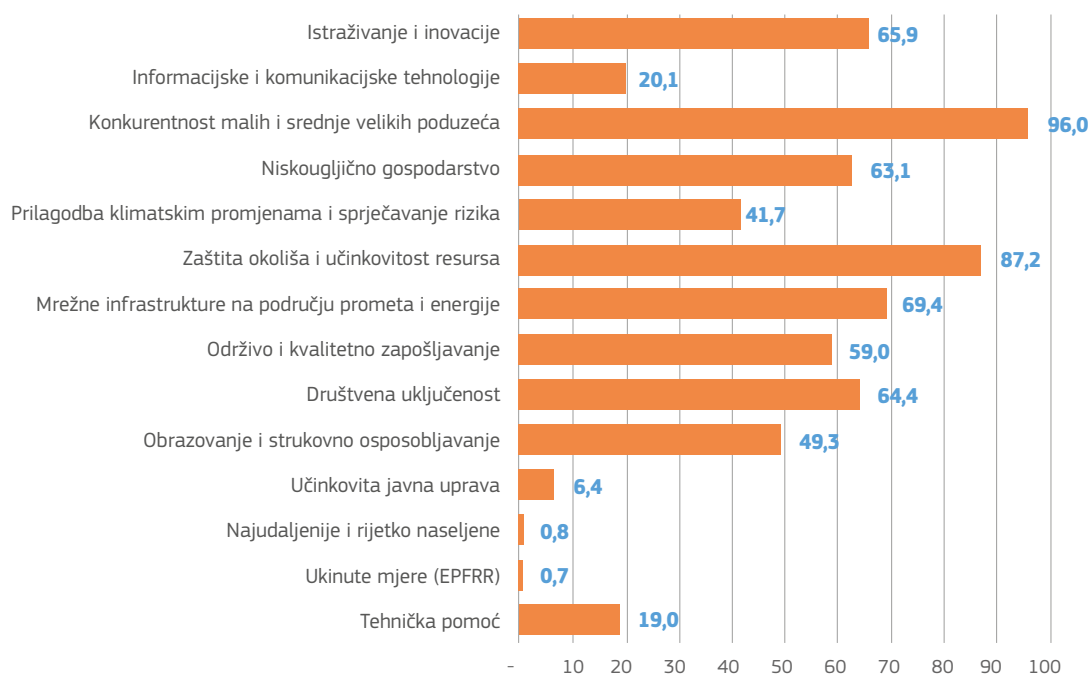
mjesta, rasta i ulaganja, jačanjem jedinstvenog tržišta, energetske unije i gospodarskog upravljanja ta ulaganja odgovaraju na potrebe realnog gospodarstva.

Komisija je 17. prosinca objavila „Strateško izvješće o provedbi europskih strukturnih i investicijskih fondova za 2019.” u kojemu se iznose detaljne i ažurirane informacije o provedbi programa fondova ESI za razdoblje 2014. – 2020. do kraja 2018. na temelju izvješća o napretku država članica. U tom je trenutku bilo angažirano 72% dostupnih sredstava fondova ESI.

To izvješće i Otvorena podatkovna platforma fondova ESI (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>) daju temeljit pregled napretka u svim tematskim područjima. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://europa.eu/!uD83tU>

Projekti koji se već financiraju imaju sve veći utjecaj na ključna područja politike

- potporu dobiva više od 1,6 milijuna poduzeća – uključujući i poljoprivredna gospodarstva
- u poduzećima koja dobivaju potporu stvara se 300 000 novih radnih mjesta
- 26 milijuna ljudi primilo je pomoć pri osposobljavanju, obrazovanju ili traženju posla
- 8,3 milijuna kućanstava imat će mogućnost pristupa kvalitetnijoj širokopojasnoj mreži
- više od 3 900 km željezničkih pruga gradi se ili nadograđuje
- 60 milijuna ljudi ima koristi od aktualnih projekata u zdravstvenom sektoru.

Trenutačni smjer politike i njezin prilagodljivi okvir omogućuju fondovima ESI da ostvare značajan doprinos novim i nadolazećim izazovima. Većina područja financiranja već pruža potporu UN-ovim ciljevima održivog razvoja, aktivnostima prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika, a taj se smjer po potrebi može osnaživati u sklopu programa fondova ESI.

Prioriteti i postignuća

Od početka programskog razdoblja 2014. – 2020. europski strukturni i investicijski fondovi usmjereni su na postizanje socioekonomske konvergencije, otpornosti i teritorijalne kohezije te pomažu u suočavanju s postojećim i nadolazećim izazovima, polažući temelje održive budućnosti EU-a.

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF): Projekti podržani u okviru ERDF-a pridonijeli su dodatnom jačanju područja kao što su istraživanja i inovacije, informacijske i komunikacijske tehnologije te konkurentnost malih i srednjih poduzetnika.

Zahvaljujući njima otvara se 300 000 radnih mjesta, potporu dobiva 20 000 istraživača, dok će više od osam milijuna kućanstava dobiti bolji pristup širokopojasnoj mreži.

Kohezijski fond: Projekti u okviru Kohezijskog fonda pomogli su državama članicama u pogledu njihovih najvećih razvojnih potreba na područjima okoliša i prometa kako bi ispunile standarde EU-a. Na primjer, u tijeku su projekti rekonstrukcije više od 1 300 km željezničkih pruga te izgradnje ili unaprjeđenja 275 km linija podzemne željeznice i tramvaja, dok će ekvivalent od više od 12,5 milijuna ljudi imati kvalitetniju obradu otpadnih voda.

Europski socijalni fond (ESF): ESF i dalje ima ključnu ulogu u pružanju potpore zapošljavanju, obrazovanju i osposobljavanju te daljnjem smanjivanju siromaštva i nejednakosti. Između ostalog, više od 23 milijuna ljudi dobilo je pomoć u poboljšanju mogućnosti zapošljavanja, 3,4 milijuna steklo je kvalifikaciju, dok je 2,7 milijuna mladih dobilo potporu u okviru Inicijative za zapošljavanje mladih.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR): EPFRR je katalizator promicanja održive i inovativne poljoprivrede i šumarstva te poticanja razvoja ruralnih područja. Na primjer, kroz projekte prenamjene i održavanja pružena je potpora površinama koje su ekvivalent 75 % ukupnog područja EU-a na kojemu se odvija ekološka poljoprivredna proizvodnja, dok 130 000 poljoprivrednih gospodarstava prima pomoć radi povećanja konkurentnosti.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR): Projekti EFPR-a daju strateški doprinos pružanju pomoći ribarima u tranziciji prema održivom ribarstvu, podupiranju održive akvakulture i pomaganju obalnim zajednicama u uspješnom razvoju. Do danas je diljem EU-a financirano gotovo 34 000 projekata.

Susjedi udružuju snage kako bi se suočili s globalnim izazovima

Zajednica programa ENI CBC sastoji se od stotina tisuća ljudi koji rade diljem vanjskih granica EU-a, europskih građana i onih koji nisu europski građani, koji suradnjom jačaju aktivnosti, potiču gospodarski rast i prenose znanje.

Od GU NEAR do GU REGIO plan je dodatno ojačati suradnju na vanjskim granicama EU-a koja je razvijena u okviru Politike susjedstva i Kohezijske politike. Na terenu se i dalje odnosi na izgradnju povjerenja i veza među ljudima koji žive na vanjskim granicama Europske unije i na poboljšanje svakodnevnice ljudi koji žive s obje strane granica suradnjom. Odnosi se i na izgradnju cesta radi povezivanja tržišta i poboljšanja turizma, recikliranja otpada u gnojiva i očuvanje ugroženih vrsta kako bi se zaustavilo smanjenje biološke raznolikosti.

Od 1. siječnja 2020. prekogranični programi suradnje Europskog instrumenta za susjedstvo (ENI) udružuju se s GU REGIO kao dio obitelji programa Interreg radi povećanja koordinacije i ostvarenja sinergija s drugim instrumentima teritorijalne suradnje.

Programima je obuhvaćena 31 zemlja s nizom različitih jezika, kultura i životnih stilova. Neovisno o tome, svi djeluju u korist lokalnih zajednica s obje strane granice EU-a, baveći se zajedničkim preprekama kako bi pronašli zajednička rješenja. U izazovnim vremenima ti programi živi su dokaz onoga što suradnja doista znači: nastavak povezivanja, dijeljenja i razmjene preko granica.

Prelazak granica

Nikada dosad izazovi nisu bili toliko globalni: onečišćenje, klimatske promjene i društvene napetosti samo su neki od njih. Ako je pogođeno pogranično područje u susjednoj zemlji, to utječe i na Europu i obrnuto. Odgovori na krize ne mogu se razvijati u izolaciji: globalni problemi ne zahtijevaju vize da bi prešli granice.

Programi prekogranične suradnje (CBC) izvan vanjskih granica EU-a pružaju tisućama organizacija mogućnost da djeluju zajedno, razmjenjuju znanje i stručnost u svakodnevnim

aktivnostima te da svojim regijama donesu opipljive rezultate. Tih 15 ENI CBC programa provode se od Finske i Rusije na sjeveru, do zemalja kao što su Mađarska i Ukrajina na istoku te Italija, Sjeverna Afrika i Bliski istok na jugu. Obuhvaćaju tisuće kilometara kopnenih i morskih granica, s jednim morskim graničnim prijelazom i trima morskim bazenima, uz ukupno ulaganje od 1 milijarde EUR za programsko razdoblje 2014. – 2020. Do danas je predano više od 4 200 prijava, a financiranje je osigurano za gotovo 600 projekata. Na terenu ima više od 2 000 korisnika, nevladinih organizacija, sveučilišta, općina i privatnih društava: mali svijet u pokretu, i javni i privatni, kojim se izgrađuje povjerenje među zajednicama.

Usvajanje zajedničkih pravila

„Prije mnogo godina, kada smo započinjali, postojalo je više zrcalnih projekata: ljudi na jednom području radili su istu stvar kao ljudi na drugoj strani”, rekao je Mathieu Bousquet, Voditelj jedinice C1 – Gruzija, Moldova, prekogranično susjedstvo u GU NEAR. „No korisnici sada sve više surađuju kako bi postigli jedan zajednički cilj.”

Suradnja na vanjskim granicama EU-a počela se oblikovati 2006. Bili su suočeni s brojnim izazovima tijekom prvog programskog razdoblja (2007. – 2013.) kada je instrument proširen kako bi se njime obuhvatilo cijelo susjedstvo i prvi se put počeo primjenjivati niz zajedničkih pravila.

„Svatko se trebao odmaknuti od onoga što zna, od posebnih postupaka financiranja s kojima su bili upoznati: države članice od propisa Kohezijske politike, a partnerske zemlje od pomoći u razvoju i modaliteta za tehničku podršku”, objasnio je Carlos Bolaños, voditelj tima programa TESIM, tehnička podrška za provedbu programa ENI CBC i upravljanje tim programima. „Danas možemo reći da smo uspostavili pravo, iskreno partnerstvo te da zajednički upravljamo programima. I taj „osjećaj vlasništva” na neki je način jedinstven u području suradnje, to je pravo bogatstvo inicijative ENI CBC.”

Programi ENI CBC odolijevaju europskim financijskim krizama i regionalnim previranjima, što ih čini čvrstom okosnicom. Prvi programski ciklus proveden je u razdoblju duboke gospodarske

krize za Europu i njezine susjede, dok su u Siriji jačali sukobi, a odnosi s Krimom bili napeti. Međutim, posvećenost dionika bila je snažna i suradnja je uspjela preživjeti i proširiti se i na drugo razdoblje, od 2014. do 2020. Danas predstoji treća faza i već se počelo s pripremanjima za programsko razdoblje 2021. – 2027. Iako će se primjenjivati nova pravila, zajednica je spremna ponovno uložiti dodatne napore.

„Kada smo započeli, nismo mogli ni zamisliti da će partnerstvo biti toliko ravnopravno i da će korisnik iz partnerske zemlje moći voditi projekt“, nastavio je Bolaños. „Tome je bilo tako ne zato što nisu imali kapacitet, već jednostavno zato što su europski propisi za upravljanje javnim fondovima iznimno složeni i s njima trebate biti upoznati. Danas smo u tom području iznimno napredovali.“

Štoviše, ne samo da je Ruska Federacija zemlja s najvećim brojem korisnika (390 do sada), već 30% projekata trenutačno vode organizacije ili institucije partnerskih zemalja.

Novi načini suradnje

Koliko su veliki ti projekti? Njihova financijska dimenzija kreće se od 50 000 EUR do 3 milijuna EUR. Uglavnom se radi o pilot-inicijativama kojima se otvara put prema novom modelu suradnje

u više sektora, od zaštite okoliša do prijenosa tehnologije u korist MSP-ova, od obnove kulturne baštine do razvoja infrastrukture, otvorenih tržišta i njegovanja održivog turizma.

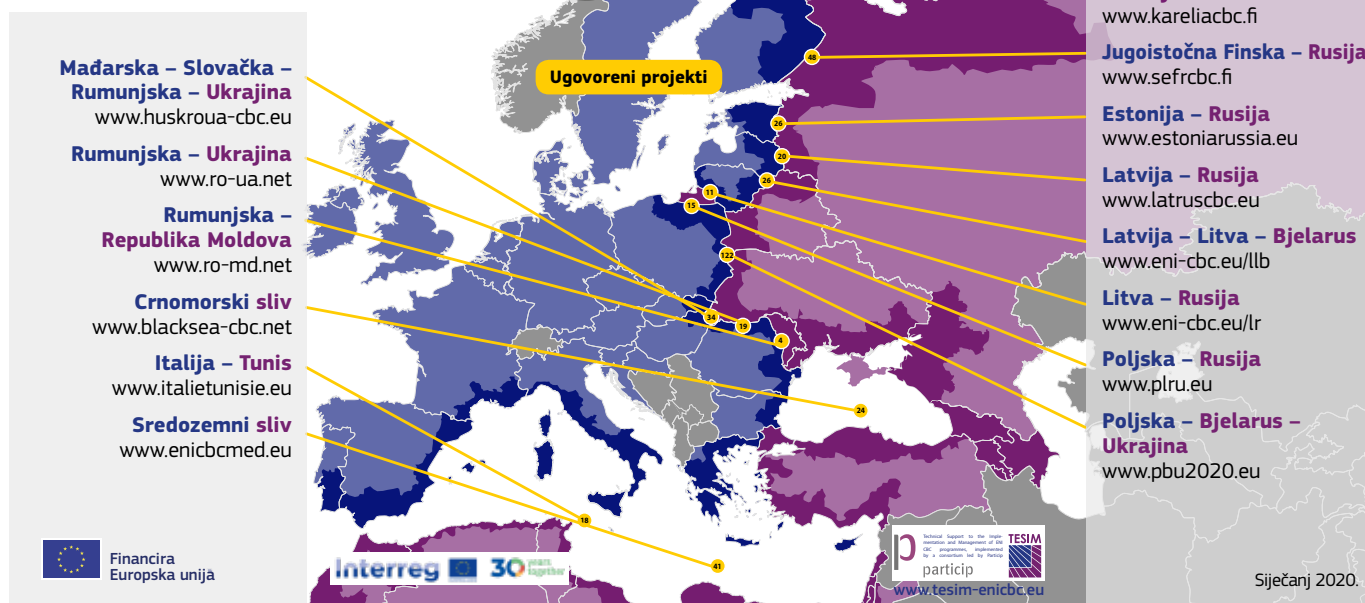
„Željno iščekujemo dolazak programa ENI CBC u okviru GU REGIO od početka sljedeće godine. Veselimo se suradnji sa susjednim zemljama kako bismo održali snažno vlasništvo, istodobno pripremajući novu generaciju programa. Želimo kapitalizirati predložena pojednostavnjenja za razdoblje poslije 2020. i razviti snažnije veze među programima iz Interreg obitelji“, rekao je Jean-Pierre Halkin, voditelj Jedinice za makroregije, transnacionalnu/međuregionalnu suradnju, IPA i proširenje u GU REGIO. „Istovremeno ćemo 2020. imati mogućnost proslaviti 30. godišnjicu programa Interreg kao ponovno ujedinjena obitelj. Godina 2020. definitivno će biti godina suradnje.“

Znanje i alati već su razvijeni u prethodnoj generaciji programa Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo (ENPI). Trenutačni programi ENI CBC nastavljaju se na prethodne napore, trajno doprinoseći dodatnom objedinjavanju bogatstva ljudskih odnosa, razbijanju stereotipa i ukidanju povijesnih predrasuda – zato što su susjedi važni! Zato što je suradnja važna! ➤

SAZNAJTE VIŠE

<https://tesim-enicbc.eu/>

ENI CBC programi

Razvijanje osjećaja za povijest

Želite li „osjetiti“ umjetnost, povijest i prirodu koristeći se modernim tehnologijama u kombinaciji s tradicionalnim povijesnim metodama obnove? Ako je odgovor da, budite spremni za iznenađenje u novoj sobi Fortepiana u latvijskom Novom dvorcu Alūksne, okusite povijest u Pavlovsk parku u Rusiji ili provedite dio noći sa šišmišima u Dvorcu Litene u Latviji.

Novi „osjetilni obilazak“ razvili su latvijski i ruski partneri u okviru projekta „630 Versts Full of Feelings“ financiranog iz programa ENI CBC Latvija – Rusija. Cilj projekta jest stvoriti prilagođeno turističko iskustvo otkrivanjem veličanstvenih krajolika, parkova i dvoraca u prekograničnom području između Latvije i Rusije. Turistička mjesta uključuju muzej i rezervat Izborsk, dvorce Kraslava i Lūznava, park dvorca Preiļi te dvorce Arendole, Varaklani i Litene. Nova turistička ruta prostirat će se od Krāslava do Alūksnea u Latviji, a potom nastaviti do Pavlovska u Sankt Peterburgu u Rusiji.

Na temelju njihove uspješne suradnje u prethodnom programskom razdoblju, partneri će nastaviti zajednički promicati rutu. Također će se usredotočiti na unaprjeđenje profesionalnih vještina zaposlenika u turističkom sektoru organiziranjem radionica, izložbi, konferencija i festivala.

Sufinanciranjem programa u iznosu od 720 000 EUR ojačat će se povijesni i kulturni kapacitet prekograničnog područja, pridonoseći društveno-gospodarskom razvoju latvijskih regija Vidzeme i Latgale te regija Pskov i Sankt Peterburg u Rusiji.

<http://latruscbc.eu/projects/630-versts-full-of-feelings/>

INOVACIJE I GOSPODARSKI RAZVOJ MEDITERANSKI BAZEN

Pretvaranje vinskih nusproizvoda u kozmetiku

Što se može učiniti s otpadom od grožđa? Projektom koji financira EU istražuje se njegovo pretvaranje u resurs ili upotreba u kozmetičkim ili zdravstvenim proizvodima.

U području Mediterana tradicionalni usjev grožđa ima snažan potencijal za inovacije koji tek treba učinkovito iskoristiti. Općenito govoreći, ljudi koji rade u sektoru uzgoja grožđa usmjereni su na poboljšanje kvalitete grožđa i vina i ne razmišljaju o tome kako najbolje iskoristiti otpad od grožđa. Međutim, kako su sada otkrivena korisna svojstva vinskih nusproizvoda, projektom „BESTMEDGRAPE” istražuju se formule s antioksidacijskim/protuupalnim/anti-neurodegenerativnim svojstvima. Ovaj projekt provode Italija, Tunis, Francuska, Libanon i Jordan u okviru programa ENI CBC za mediteranski bazen, a njime upravlja autonomna regija Sardinija u Italiji.

Ideja je proučiti vinske nusproizvode kao izvor bioaktivnih spojeva koje je moguće pretvoriti u inovativne komercijalne farmaceutske proizvode. Dakle, projektom se neće samo dodati vrijednost odličnom mediteranskom usjevu kao što je grožđe, već će se njime i proširiti lanac vrijednosti grožđa razvojem nanotehnoloških proizvoda. Rezultat će biti poticaj lokalnom gospodarstvu, veće mogućnosti zapošljavanja uz istodobno smanjenje onečišćenja okoliša koje obično nastaje glomaznim otpadom od proizvodnje vina. ➤

<http://www.enicbcmed.eu/projects/bestmedgrape>

Rijeke bez otpada za čisto Crno more

Smanjenje, ponovna upotreba i recikliranje mogao bi biti recept za zbrinjavanje krutog otpada i spas Crnog mora. Taj je bazen najzagađeniji morski bazen Europe u smislu plutajućeg smeća. Gotovo svo smeće dolazi iz vreća i boca koje do mora donose glavne rijeke: rijeka Rioni u Gruziji i rijeka Prut u Republici Moldovi dva su glavna zagađivača Crnog mora iz unutrašnjosti. Kada vodostaj naraste, rijeke pokupe svo smeće na svojim obalama – koje se često upotrebljavaju kao ilegalna odlagališta – i odnesu ga u more.

Stoga je uklanjanje plastike s riječnih obala i odlaganje recikliranjem važan dio smanjenja onečišćenja. S tim su ciljem Gruzija, Moldova i Rumunjska udružile snage u projektu „Rijeke bez otpada za čisto Crno more” radi uvođenja dobrih praksi gospodarenja otpadom u zajednice smještene uz rijeke koje

se ulijevaju u Crno more. U okviru programa ENI CBC za crnomorski bazen za razdoblje 2014. – 2020. oko 1 milijun EUR bit će iskorišteno za kompostiranje komunalnog zelenog otpada u Kutaisiju (Gruzija), za uvođenje komunalnog skupljanja OEEE (otpadne električne i elektroničke opreme) u Ungheni i za odvajanje izvora plastičnog otpada u Potiju (Gruzija).

Na temelju rezultata prethodnog projekta, najnovijim projektom podiže se svijest o modernim pristupima gospodarenju otpadom u lokalnim zajednicama, uključujući obrazovne programe, čišćenja i obuke.

<https://wmp.ge/wmp2/>

PREKOGRANIČNE INFRASTRUKTURE JUGOISTOČNA FINSKA I RUSIJA

Bolje morske veze za ljude i robu

Iako je HaminaKotka, najveća teretna luka u Finskoj, ključna točka na transeuropskoj prometnoj mreži (TEN-T) u Baltičkom moru, ona se suočava s nedostatkom objekata za gust putnički promet. Na drugoj obali – udaljenoj samo 250 km – nalazi se luka Sankt Peterburg u Rusiji koja ima suprotan problem: neadekvatno specijalizirane objekte za primanje velikog protoka teretnih vozila i robe. Unatoč maloj udaljenosti, ne postoje redovne međunarodne trajektne veze između dviju luka. To je stvorilo usko grlo za učinkovitu mobilnost ljudi i robe, što negativno utječe na gospodarstvo s obje strane granice.

U trenutačnom razdoblju 2014. – 2020. EU, u suradnji s Rusijom i Finskom, ulaže preko 4,5 milijuna EUR u okviru programa ENI CBC jugoistočna Finska – Rusija u dva velika infrastrukturna projekta („KOTKA PAX” i „Multipass Port”) radi poboljšanja graničnih prijelaza u morskim lukama te povećanja protoka tereta i putnika između Rusije i Finske.

Ideja je raditi na obje strane Baltičkog mora radi uspostavljanja novog terminala i kontrolne točke sa sigurnim carinskim i graničnim postupcima kojima se štedi vrijeme na finskoj strani te instalacije novih objekata i opreme za kontrolu tereta na ruskoj strani. Time će se poboljšati kapaciteti obiju morskih luka i privući nove prijevoznike tvrtke te povećati protok turista i osigurati bolja logistika i mobilnost u bazenu Baltičkog mora. ■

<https://www.haminakotka.com>
<https://portspb.ru/en>

FI Campus 2019.: pogled prema 2021. i dalje

Glavni godišnji događaj platforme *fi-compass* FI Campus 2019. održao se 4. i 5. prosinca 2019. u Bruxellesu (Belgija).

fi-compass platforma je horizontalnih savjetodavnih usluga o financijskim instrumentima u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) u organizaciji Europske komisije u suradnji s partnerom Europskom investicijskom bankom (EIB). Ovo je treći uzastopni godišnji događaj FI Campus, a ove je godine privukao preko 400 praktičara iz upravljačkih tijela fondova ESI, financijskih posrednika i drugih dionika uključenih u financijske instrumente fondova ESI.

Financijski instrumenti fondova ESI uključuju, na primjer, zajmove, jamstva, vlasničke instrumente i instrumente nalik vlasničkim. U skladu s predloženom novom Uredbom o zajedničkim odredbama (CPR), oni će ostati važan mehanizam isporuke resursa fondova ESI u programskom razdoblju 2021. – 2027. Uz ovogodišnji slogan „Pogled prema 2021. i dalje”, FI Campus 2019. sudionicima je ponudio svestran program, uključujući:

- opsežne i interaktivne informativne sesije o predloženom novom CPR-u te o programu InvestEU
- radionice o horizontalnim temama u vezi s financijskim instrumentima fondova ESI, kao što su državna pomoć te revizija i kontrola

- sesije studija slučaja o financijskim instrumentima u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) u nizu različitih sektora poput urbanog razvoja, konkurentnosti MSP-ova i istraživanja, razvoja i inovacija (RDI)
- paralelne sesije o financijskim instrumentima u okviru Europskog socijalnog fonda (ESF), Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR).

SAZNAJTE VIŠE

Za dodatna pitanja u vezi s prezentacijama Europske komisije na događaju FI Campus 2019.

obratite se na adresu:

REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu

Prezentacije s događaja dostupne su na stranici događaja FI Campus 2019.:

<https://bit.ly/2Na2V8E>

FI CAMPUS 2019.: PRIKAZ POZITIVNOG UTJECAJA FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA FONDOVA ESI

Kampanjom **fi-compass Showcase 2019.** promiču se priče iz cijelog EU-a u vezi s financijskim instrumentima fondova ESI i projektima koji su primili potporu. Kampanja je pokrenuta početkom ljeta 2019., a njezin je glavni cilj prikazati pozitivan utjecaj financijskih instrumenata fondova ESI na terenu. Deset priča koje su ušle u uži izbor izloženo je na događaju FI Campus 2019. Tijekom događaja FI Campus sudionici su imali mogućnost glasati za svoje omiljene priče kako bi one osvojile nagradu *fi-compass Showcase Award 2019.*

Sudionici događaja FI Campus 2019. istražuju izložbu fi-compass Showcase 2019.

Tri pobjedničke priče na događaju FI Campus 2019.

Slovačka poduzeća iskorištavaju ulaganja

U Slovačkoj su četiri pionirska društva iskoristila vlasnička ulaganja, uz sufinanciranje europskih i strukturnih investicijskih fondova (ESIF), kako bi proširila svoje usluge i razvila nove proizvode.

- Boataround je web-mjesto za najam brodova i charter jahti. Ulaganja su iskorištena za obuku, marketing i razvoj proizvoda, a Boataround sada zapošljava više od 30 ljudi i nudi 24-satnu korisničku službu.
- Društvo GA Drilling razvilo je novu tehnologiju plazme koja bušenje čini lakšim, bržim i jeftinijim.
- KOOR je društvo koje se bavi energetskim uslugama kojima se poboljšava energetska učinkovitost u zgradama ekološki prihvatljivim metodama.
- Društvo GreenWay posjeduje više od 250 električnih postaja za punjenje u Slovačkoj i Poljskoj. Planira ugraditi 800 stanica upotrebom ulaganja i s pomoću zajma Europske investicijske banke (EIB).

➤ <https://bit.ly/2uxenF2>

Zabava i igre u glavnom gradu Bugarske

U Bugarskoj je u sklopu tri povezana projekta urbanog razvoja revitalizirano 10 hektara zemlje u glavnom gradu Sofiji. Lokalno stanovništvo i turisti stižu u novi centar za sportske aktivnosti i zabavu; sjajan primjer integriranog pristupa upotrebom fondova za urbani razvoj.

Sportski kompleks i okolni park Vazrazhdane dobili su zajmove inicijative JESSICA (Zajednička europska potpora održivom ulaganju u gradska područja). Izgrađena su igrališta za košarku, nogomet i odbojku. Financijskim instrumentima fondova ESI također je financirano proširenje parka, uključujući izgradnju pet vanjskih i jednog zatvorenog bazena. Puno se prirodno grijanim mineralnim vodama i nude pristup osobama s invaliditetom.

➤ <https://bit.ly/37Mgpzo>

Obnovljena klaonica dovodi do revitalizacije okruga Szczecin

U Poljskoj je klaonica iz 19. stoljeća pretvorena u „Staru klaonicu”, središte za poslovanje i kulturu grada Szczecina. Obnovljen je originalni izgled zgrade, a istodobno su putem zajma EIB-a modernizirana postrojenja. Projektom se potakla daljnja obnova okolnog područja.

Zgrada je smještena na industrijskom zemljištu koje godinama leži napušteno, a u njoj se nalaze restoran, knjižara i poduzeća, uključujući ured međunarodnog logističkog društva. Njezini moderni kulturni sadržaji uključuju dječje igralište, galerijski prostor i potpuno opremljene dvorane za sastanke koje je moguće unajmiti.

➤ <https://bit.ly/2FwuFQy>

Jonathan Denness, voditelj Odjela za financijske instrumente i odnose s međunarodnim financijskim institucijama, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku, Europska komisija

Kakvi su bili vaši dojmovi o događaju FI Campus 2019.?

Još je jednom veliki broj sudionika događaja FI Campus 2019. pokazao koliki je interes za financijske instrumente fondova ESI i koliko su dionici zainteresirani za ovu temu. To je pokazalo da je FI Campus definitivno jedan od najvažnijih događaja u godini i da je partnerstvo Europske komisije i Europske investicijske banke u organizaciji kampanje *fi-compass* vrlo snažno. Platforma *fi-compass* pomaže upravljačkim tijelima i nacionalnim razvojnim bankama i institucijama (NPBI) u pružanju financijskih instrumenata fondova ESI na terenu.

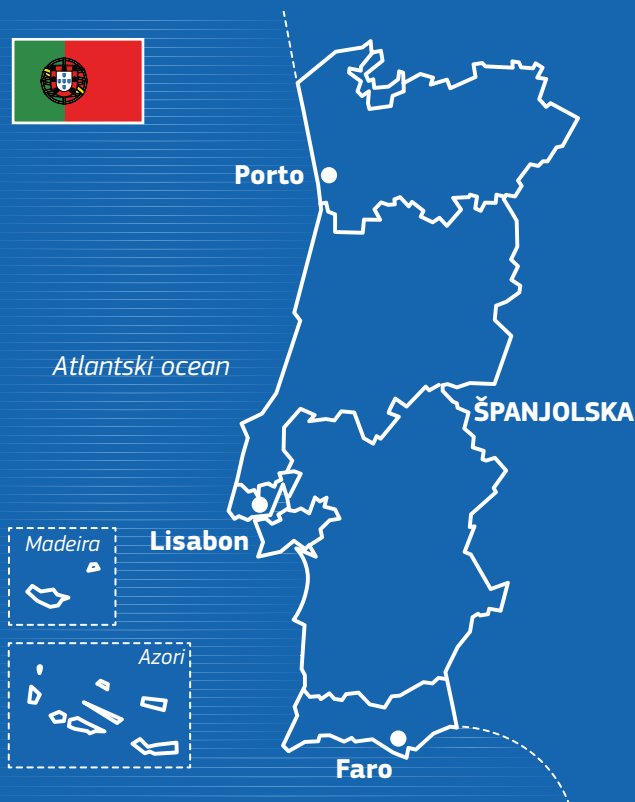
Kojem ste segmentu u budućnosti posvetili najviše pozornosti na ovogodišnjem događaju?

Na ovogodišnjem događaju FI Campus posebno smo se usredotočili na objašnjenje predloženog novog regulatornog okvira u programskom razdoblju 2021. – 2027. i nove mogućnosti za pružanje financijskih instrumenata fondova ESI u tom razdoblju. To je uključivalo opsežne prezentacije više dionika o predloženom novom CPR-u i programu InvestEU. Stručnjaci Europske komisije također su objasnili ključne horizontalne teme povezane s financijskim instrumentima fondova ESI, kao što su državna pomoć te revizija i kontrola. Konačno, izložba *fi-compass Showcase 2019.*, u sklopu koje su predstavljene priče o pozitivnom utjecaju financijskih instrumenata fondova ESI na nove projekte, također je bila važan dio ovogodišnjeg događaja.

Tema ovogodišnjeg događaja FI Campus bio je pogled prema 2021. i dalje – kakav je vaš pogled na budućnost financijskih instrumenata fondova ESI?

Mislim da je budućnost vrlo svijetla. U novom prijedlogu regulatornog okvira značajno smo pojednostavili pravila i pružili više mogućnosti za kreativnost s financijskim instrumentima fondova ESI. Na primjer, pojednostavnjena pravila u kombiniranju bespovratnih sredstava s financijskim instrumentima: sada su također moguće kombinacije u okviru iste radnje. Nadalje, uključili smo mogućnost doprinosa nekih resursa kohezijske politike odjeljku države članice programa InvestEU. To su velike nove prilike za pomoć u realizaciji projekata na terenu. Općenito, vrlo sam optimističan u pogledu budućnosti i radujem se povećanju broja financijskih instrumenata u programskom razdoblju 2021. – 2027., kako u zajedničkim programima upravljanja, tako i u okviru programa InvestEU. ■

Prelazak Portugala na inovativnije i održivije gospodarstvo

Stabilan gospodarski oporavak Portugala nakon dužničke krize 2010. – 2014. bio je potaknut potporom EU-a, strukturnim reformama i procvatom turističke industrije. Ulaganjima EU-a podupiru se ključna nastojanja – poput poticanja inovacija i održivog razvoja – kako bi se promicao dugoročni prosperitet.

Smješten na Pirenejskom poluotoku u jugozapadnoj Europi, Portugal se prostire na 92 226 četvornih kilometara i ima 10,3 milijuna stanovnika. Uz granicu sa Španjolskom na sjeveru i istoku, može se pohvaliti prekrasnom atlantskom obalom na zapadu i jugu.

Njegovo područje obuhvaća i Madeiru, arhipelag uz sjeverozapadnu afričku obalu, te Azore, lanac otoka usred Atlantika.

Portugal, koji je članica EU-a od 1986., doživio je tešku dužničku krizu između 2010. i 2014. Paket potpore Europske unije i Međunarodnog monetarnog fonda vrijedan 78 milijardi EUR pomogao je zemlji da se oporavi od recesije u razdoblju 2011. – 2013.

Gospodarstvo Portugala nakon toga se oporavilo, ostvarivši rast od 3,5% BDP-a u 2017. – najviše nakon 2000. – nakon čega je uslijedio rast od 2,4% 2018.

Godine 2018. najvažniji gospodarski sektori Portugala bili su veleprodaja i maloprodaja, promet, usluge pružanja smještaja i usluživanja hrane (24,9%); javna uprava, obrana, zdravstvene aktivnosti i aktivnosti socijalnog rada (19,1%); te industrija (18,5%).

Pokretač gospodarskog oporavka zemlje je snažan izvoz potaknut rastućom turističkom industrijom, pri čemu se broj međunarodnih posjetitelja povećava svake godine tijekom proteklih osam godina.

Gospodarska širenje potaknulo je stvaranje velikog broja radnih mjesta, što je pridonijelo padu stope nezaposlenosti ispod 7% u četvrtom tromjesečju 2018., što je znatno ispod europskog prosjeka i u skladu s razinama od prije krize, kako stoji u Izvješću Europske komisije o Portugalu za 2019. Osim toga, Portugal nastavlja ispravljati svoje makroekonomske neravnoteže, a poboljšavaju se i javne financije, kaže izvješće.

Međutim, prisutni su još neki problemi. Uz napomenu da je gospodarski rast premašio očekivanja u prvoj polovici 2019. i da su ga poticala „rastuća ulaganja”, Komisija predviđa da će rast postati umjeren, pri čemu se za 2019. predviđa rast od 2%, a za 2020. i 2021. rast od 1,7%.

Dug javnog i privatnog sektora – kao i inozemni dug – još su uvijek znatno iznad postavljenih granica, stoji u izvješću. Osim toga, većim javnim i privatnim ulaganjima u inovacije, učinkovitost resursa, osposobljavanje radne snage, infrastrukturu i moderne politike zapošljavanja povećat će se dugoročni potencijal održivog rasta Portugala.

Niska razina vještina radnika – posebice u digitalnom području – zapreka je ulaganjima i rastu produktivnosti, pri čemu su nejednakost prihoda i stopa siromaštva među zaposlenima iznad prosjeka EU-a, prema izvješću. Komisija je također primijetila da nedostatne pomorske i željezničke infrastrukturne veze otežavaju izvozno-orijentiranim poduzećima da ostvare korist od jedinstvenog tržišta EU-a.

Fondovi potiču inovacije

U tom kontekstu europski strukturni i investicijski fondovi (fondovi ESI) imaju ključnu ulogu u prevladavanju glavnih strukturnih ograničenja rasta i zaposlenosti u Portugalu.

Ulaganja su organizirana u četiri tematska područja: konkurentnost i internacionalizacija, ljudski kapital, socijalna uključenost i zapošljavanje te održivost i učinkovita upotreba resursa.

Cilj je povećati konkurentnost poticanjem proizvodnje proizvoda i usluga kojima je moguće trgovati, promicanjem zapošljavanja – osobito među mladima, stjecanjem dodatnih vještina i kvalifikacija, smanjivanjem siromaštva, modernizacijom javne uprave i promicanjem energetske učinkovitosti.

Osobito je važno naglasiti utjecaj fondova ESI u promicanju inovacija s obzirom na njihovu ključnu ulogu u prevladavanju ograničenja ne samo konkurentnosti Portugala, nego i njegove održivosti,

U trenutačnom razdoblju 2014. – 2020., 57% ukupnih sredstava Kohezijskog fonda reprogramiranih da bi se podržalo usklađivanje s europskim semestrom – kojim se uspostavlja okvir za koordinaciju gospodarskih politika diljem EU-a – dodijeljeno je konkurentnosti i održivom razvoju (u iznosima 38% i 19%).

Do kraja rujna 2019. time je podržano više od 3 000 projekata istraživanja i razvoja te prijenosa znanja, kao i smanjenje u iznosu većem od 97 000 tona ugljičnog dioksida, što pridonosi procijenjenom smanjenju emisija stakleničkih plinova u Portugalu na godišnjoj razini.

Održivost u središtu

U tijeku su pripreme za programsko razdoblje 2021. – 2027. u kojemu će se rješavati preostali izazovi s kojima se Portugal suočava te predvidjeti oni koji će biti osobito važni u sljedećem desetljeću – klimatske promjene i energetska tranzicija, digitalizacija, globalizacija i demografska održivost zbog starenja stanovništva Portugala. Također se očekuje da će u središtu biti promicanje interne kohezije i sudjelovanje svih područja u procesu razvoja.

U skladu s time, programsko razdoblje 2021. – 2027. temeljit će se na približavanju Portugala prosjeku EU-a kao glavnom cilju. To će se učiniti unutar okvira mehanizama koordinacije postojećih gospodarskih politika na europskoj razini na temelju strategije Portugal 2030. koja je organizirana oko četiri prioritetna programa.

Prvi program, povezan s ljudima, osmišljen je kao odgovor na demografske izazove, a bit će usmjeren na povećanje uključenosti i smanjenje nejednakosti. Drugi je usmjeren na inovacije i kvalifikacije kao čimbenike promicanja razvoja. Trećim se nastoji promicati zemlja koja će prema van biti konkurentna, a prema unutra kohezivna, dok se četvrtim cilja na održivost i ponovnu uporabu prirodnih resursa. ➤

Konkurentnost jača održivost

Časopis *Panorama* upitao je Jaimea Andreza, predsjednika odbora programa COM-PETE 2020, da nam pruži više informacija o učinku programa na trenutačne i buduće političke prioritete Portugala.

Program COMPETE 2020 najveći je program u Portugalu u trenutačnom programskom razdoblju i uključuje tri fonda (EFRR, ESF i KF). Što mislite koji su najznačajniji rezultati ovih instrumenata kojima se podržava konkurentnost u gospodarskoj i socijalnoj strukturi zemlje?

Tematski operativni program konkurentnost i internacionalizacija (COM-PETE 2020) dio je tematskog prioriteta Konkurentnost i internacionalizacija strategije Portugal 2020. (2014. – 2020.) koju je Europska komisija odobrila 16. prosinca 2014. Proračun za program COM-PETE 2020 iznosi 6,2 milijarde EUR, od čega 4,4 milijarde EUR dolazi iz EFRR-a, ESF-a i Kohezijskog fonda, a preostalih 1,8 milijardi EUR dolazi iz nacionalnog financiranja.

Tijekom šestogodišnjeg djelovanja program COM-PETE 2020 već je primio 11 169 prijava i podržao 6 327 projekata koji uključuju poticaj od otprilike 2 milijarde EUR opravdanog ulaganja od otprilike 8 milijardi EUR.

Sustavi poticaja društava, osobito oni kojima se cilja na inovativna produktivna ulaganja MSP-ova, glavni su pokretači programa COM-PETE 2020. Njegov doprinos bio je značajan i u poticanju poslovnog istraživanja i razvoja te suradnje među organizacijama za sustav poslovnog istraživanja i inovacija, čime su se promicali prijenos i ponovna primjena znanja.

Usklađivanje gospodarskog rasta i otvaranje radnih mjesta glavni su izazovi portugalskoga gospodarstva i bitno ovisi o jačanju konkurentnosti i inovacija nacionalnih društava.

U studiji „Avaliação do Impacto dos Fundos Europeus Estruturais e de Investimento no Desempenho das Empresas” (Procjena učinka europskih strukturalnih i investicijskih fondova na poslovnu učinkovitost), koja je bila dijelom portugalskog plana evaluacije za 2020., prikazana je djelotvornost sustava poticaja u prethodnom programskom razdoblju. Nadalje, u njoj se navodi njihov doprinos pozitivnom razvoju društava koja su primala potporu u područjima kao što su ulaganja, kvalifikacije u

“Danas se koncept konkurentnosti sve više približava održivosti.”

području ljudskih resursa, inovacije, internacionalizacija i poslovna konkurentnost.

U njoj se također naglašavaju sljedeći ishodi programa COMPETE 2020: veća ulaganja u istraživanje i razvoj poslovanja; broj predanih projekata kao odgovor na trenutačne društvene izazove, osobito u području klimatskih djelovanja te dostupnost javnih usluga na internetu za građane i poslovanja. Također se može predvidjeti učinak poslovnih projekata u otvaranju 41 000 radnih mjesta, povećanju bruto dodane vrijednosti od 77%, povećanju poslovnog prihoda od 55% i povećanju međunarodnog prihoda od 72%. Te brojke jasno ukazuju na veći intenzitet vrijednosti proizvoda, povećani intenzitet izvoza i veću radnu produktivnost.

Koja su strateška područja već utvrđena kao budući prioriteti programa COMPETE 2020?

Trenutačni prioriteti i strateška područja u skladu su s onima koja će postojati u

budućnosti te će po potrebi podlijegati digitalnoj transformaciji te prilikama i izazovima koje digitalizacija donosi nacionalnom gospodarstvu. Podržani projekti – koji uključuju društva, središnje vladine agencije i druge relevantne organizacije poput poslovnih udruženja – ispunjavaju zahtjev u pogledu inovacija koji je obilježje ovog strateškog dizajna.

Kao što sam već spomenuo, društveni izazovi, osobito u području klimatskih djelovanja, također su prioritet u političkim instrumentima programa COMPETE 2020.

Iako su zabrinutosti zbog zaštite okoliša i put do održivog razvoja glavni izazovi čovječanstva, oni društvima pružaju i izvrsnu priliku koja može imati ključnu ulogu u ovom području. Stoljećima se činilo da gospodarski rast ovisi o uporabi prirodnih resursa kao da su oni neiscrpnj. Međutim, to je rezultiralo krizom resursa i višim cijenama. Ako ne uspijemo riješiti taj problem, osobito u projektima koji primaju potporu programa COMPETE 2020, srednjoročno ćemo svjedočiti nestanku

svijeta i ekoloških sustava u onom obliku u kojem ih poznajemo. Ne možemo dozvoliti da se to dogodi: ne smije doći do gospodarskog rasta i konkurentnosti bez uravnotežene uporabe resursa.

Danas se koncept konkurentnosti sve više približava održivosti. Obuhvaća cijeli niz drugih pojmova poput kružnosti, održivosti, digitalizacije, kvalificiranog i odgovarajuće plaćenog zaposlenja te zadovoljstva društva robom i uslugama čije su količine, cijene i kvaliteta određene potražnjom potrošača.

Biti konkurentan znači biti održiv, a biti održiv znači biti konkurentan! ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://www.compete2020.gov.pt/>

U programu POSEUR prioritet su održivost i klimatske promjene

Helena Pinheiro de Azevedo, predsjednica upravljačkog tijela programa POSEUR, govori za časopis *Panorama* o tome kako se Portugal bori s izazovima u području održivosti i klimatskih promjena.

Kako se plan održivosti i klime provodi u Operativnom programu za održivost i učinkovitu uporabu resursa (POSEUR) i što očekujete postići do 2023.?

Uz potporu kohezijskog fonda, programom POSEUR osigurava se širok raspon intervencija u područjima održivosti i klime, uključujući vrlo važne doprinose sljedećim tematskim ciljevima (TO-i): TO 4. – Potpora prijelazu na nisko-ugljično gospodarstvo u svim sektorima; TO 5. – Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama te sprječavanje rizika i upravljanje rizikom; i TO 6. – Očuvanje i zaštita okoliša te promicanje učinkovitosti resursa.

Kad je riječ o onome što se očekuje postići do 2023. u različitim prioritetima ulaganja, važno je naglasiti veoma značajan doprinos ublažavanju klimatskih promjena raznim mjerama kojima se pridonosi smanjenju emisija CO₂ i drugih stakleničkih plinova. Ciljem za 2023. izdvaja se godišnje smanjenje od 124 000 tona ekvivalenta CO₂. To će proizaći iz potpore ulaganjima za jačanje kapaciteta proizvodnje energije iz obnovljivih izvora,

povećanje energetske učinkovitosti u središnjim zgradama javne uprave i za održiviju urbanu mobilnost, smanjenje potrošnje fosilnih goriva i povećanje upotrebe čistog javnog prijevoza, uz istovremeno smanjenje pojedinačnog motoriziranog prijevoza.

Trebalo bi uputiti i na potporu Programa prilagodbe klimatskim promjenama (CCA) te sprječavanje rizika koji su u velikoj mjeri povezani s klimom i upravljanje takvim rizicima. Cilj jest proširiti planove programa CCA diljem nacionalnog područja, provoditi prilagodljive mjere i podići svijest među stanovništvom kao i provoditi relevantna ulaganja za obalnu zaštitu i sprječavanje rizika koji najviše prijete području, osobito šumskih požara i poplava. Očekuje se da će se do kraja projekta intervencija protezati na 75 kilometara obalnog područja radi zaštite ljudi i dobara te da će obuhvatiti do 80% nacionalnog stanovišta koje će imati koristi od zaštite od šumskih požara.

Konačno, vrijedi spomenuti i potporu programa POSEUR zaštiti okoliša i promicanju učinkovitosti resursa. Ona uključuje

“ Uz potporu kohezijskog fonda, programom POSEUR osigurava se širok raspon intervencija u područjima održivosti i klime. ”

ulaganja u različita područja kojima se želi pridonijeti kružnom gospodarstvu povećanjem kapaciteta za recikliranje urbanog otpada (+230 000 tona/godišnje), jačanjem kvalitete i održivosti opskrbe vodom (1,8 milijuna ljudi obuhvaćeno unaprjeđenjima u opskrbi vodom) i sanitarnih sustava otpadnih voda (1,6 milijuna ljudi ima koristi od unaprjeđenja sanitarnih sustava). Tim se mjerama također želi poboljšati kvaliteta okoliša i očuvati prirodne resurse te zaštititi biološku raznolikost i ekološke sustave kojima prijete klimatske promjene.

Koji su budući prioriteti utvrđeni za Portugal u tim područjima?

Održivost i klima glavni su trenutačni i budući nacionalni prioriteti, kao što je vidljivo u Nacionalnom energetske i klimatskom planu 2030. i Planu za ugljično neutralno gospodarstvo 2050. U tim strateškim nacionalnim dokumentima odobrenima 2019. definiran je Integrirani akcijski plan sa središnjim strateškim ciljem postizanja ugljične neutralnosti u Portugalu do 2050. To, među ostalim, uključuje mjere kojima se

želi dekarbonizirati proizvodnja električne energije, povećati energetska učinkovitost u svim sektorima gospodarstva, decentralizirati proizvodnja energije, dekarbonizirati sektor stanovanja i javni sektor te, konačno, dekarbonizirati mobilnost te poticati javni prijevoz.

Moraju se poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka, uključujući jačanje otpornosti i prilagodljivih kapaciteta na rizike i katastrofe povezane s klimatskim promjenama, integraciju mjera u području klimatskih promjena u nacionalne politike, strategije i planiranje, unaprjeđenje obrazovanja, podizanje svijesti te ljudskih i institucionalnih kapaciteta u pogledu ublažavanja, prilagodbe, smanjenja učinka i mjera ranog upozoravanja u pogledu klimatskih promjena.

U sklopu okvira financiranja kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. za Portugal Europska komisija u okviru Strateškog cilja 2 definira i kontinuitet i produblivanje potpore za održivost i klimu. Općeniti cilj jest pridonijeti zelenijoj Europi s niskom razinom ugljika te

prelasku na čistu i ravnomjernu energiju, zelena i plava ulaganja, kružno gospodarstvo kao i prilagodbi na promjenu i sprječavanje rizika. ■

SAZNAJTE VIŠE:

<https://poseur.portugal2020.pt/en/>

POSTROJENJE ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA FARO-OLHÃO I SUSTAV DIZANJA OLHÃO

Ovim će se projektom razviti nova sanitarna infrastruktura u regiji, što će pomoći pri ublažavanju značajnih problema zaštite okoliša te poboljšanju kvalitete života i zdravlja lokalnog stanovništva. Kohezijski fond pridonijet će s 18,5 milijuna EUR od ukupno uloženi 21,8 milijuna EUR u skladu s Direktivom Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. (o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda).

Projektom se želi unaprijediti osnovni sustav sanacije regije Algarve stvaranjem potrebnih uvjeta za poboljšanje kvalitete vode i stanja postojećih vodnih resursa. Nadalje, rad će pomoći u zaštiti biološke raznolikosti prirodnog parka Ria Formosa i na taj način ojačati gospodarstvo regije koje se uvelike temelji na turizmu. Isto tako, kvaliteta njezinih plaža i vode za kupanje te regionalnih proizvoda, kao što su plodovi mora iz parka prirode Ria Formosa, također će se poboljšati.

Rad uključuje izgradnju urbanih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s najmodernijim tehnikama za biološko pročišćavanje otpadnih voda. Nakon završenog ulaganja projekt se trenutačno nalazi u fazi testiranja i pokretanja rada.

PROŠIRENJE HIDROELEKTRANE CALHETA

Električna mreža otoka Madeira izolirana je i mala, a dio obnovljive energije proizvedene tijekom manje potražnje, posebno noću, ne može se izvoziti ili skladištiti i stoga propada.

Projektom proširenja hidroelektrane Calheta želi se ne samo povećati proizvodnja hidroelektrične energije u novoj elektrani, već i stvoriti infrastruktura za skladištenje električne energije. Sustav uključuje proizvodnju električne energije te hvatanje, skladištenje i crpljenje vode. Cilj je ojačati rezervni kapacitet i koristiti se energijom iz povremenih izvora obnovljive energije (poput vjetra i solarne energije). To će

zauzvrat pridonijeti smanjenju proizvodnje energije iz fosilnih goriva, povećanju stabilnosti sustava električne energije i povećanju pouzdanosti opskrbe električnom energijom na otoku.

Iako će se projektom povećati proizvodni kapaciteti iz obnovljivih izvora energije regije, njime će se također pridonijeti smanjenju ovisnosti Madeire o fosilnim gorivima i posljedično smanjenju emisija CO₂ do 2020., u skladu s nacionalnim ciljevima i ciljevima EU-a.

To je veliki projekt potpomognut investicijom u iznosu od 45 milijuna EUR iz Kohezijskog fonda. Sada je u naprednoj fazi, a radovi bi trebali započeti početkom 2020.

ISKOPAVANJE AKUMULACIJSKOG JEZERA BRANE/MOSTA COIMBRA I STABILIZACIJA DESNE OBALE RIJEKE MONDEGO IZMEĐU MOSTA SANTA CLARA I BRANE/MOSTA COIMBRA.

Klimatske promjene uzrokovale su znatne promjene u godišnjem ciklusu oborina u Portugalu, s periodima suše i obilnih kiša, uključujući neke ekstremne slučajeve oborina.

Grad Coimbra ciklično je pod utjecajem poplava na rijeci Mondego, osobito onih do kojih je došlo siječnju i veljači 2016. U tom je razdoblju riječni tok dosegao neviđene razine, ugrožavajući sigurnost građana te javnog i privatnog vlasništva, posebno gradske povijesne baštine.

Nastavno na Direktivu 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (o procjeni i upravljanju rizicima od poplava) i identifikaciju 22 kritična poplavna područja u „Informacijskom sustavu za vode u Europi – WISE”, dovršeni su Planovi upravljanja rizikom od poplava, definirajući strukturne mjere koje treba provesti za obranu od poplava.

Jedna takva mjera za rijeku Mondego odnosila se na iskopavanje akumulacijskog jezera brane/mosta Coimbra. Slijedom toga odobreno je financiranje za akumulacijsko jezero brane/mosta Coimbra: od očekivanog ukupnog ulaganja od 12 milijuna EUR, 10,1 milijuna EUR doći će iz Kohezijskog fonda.

Ovim se projektom želi poboljšati hidrodinamičke uvjete otjecanja i stvoriti veći vodeni stup u rijeci Mondego. To će imati značajan utjecaj sprječavanjem ili ublažavanjem poplava u gradu Coimbra i okolnoj regiji. Radovi bi trebali završiti do kraja 2020.

PROJEKT GREEN URBAN LIVING

Uz podršku programa COMPETE 2020. projektom Green Urban Living nastojalo se razviti nove zelene sustave krovova i fasada izrađenih od proširenog aglomerata pluta. Cilj je bio poboljšati održivost, sačuvati resurse, povećati energetske učinkovitost zgrada i ublažiti neke učinke klimatskih promjena u urbanim područjima.

Projekt je sufinanciran u sklopu sustava poticanja istraživanja i razvoja i primio je ulaganje u iznosu od oko 412 000 EUR, od kojih je EFRR osigurao približno 260 000 EUR. Voditelj projekta Carlos Oliveira e Silva naglasio je da je doprinos programa COMPETE 2020. bio presudan u osiguravanju potrebnih resursa za istraživanje, laboratorijske testove, opremu i prototipove za stvarne testove, čime je omogućen uspješan završetak projekta.

NANOCLEANLEATHER

Projektom NanoCleanLeather želi se razviti koža sa svojstvima za zaštitu od nečistoće (otpornost na prljavštinu i jednostavno čišćenje) i samočišćenja (fotokatalitička razgradnja onečišćenja na površini kože) za automobilske sektor (posebno presvlake sjedala, upravljače, ploče s instrumentima i obloge vrata) s pomoću nanostrukturiranih aditiva.

S jedne strane, projektom su se htjele zadovoljiti sve veće potrebe industrije štavljenja kože za poboljšanim svojstvima za čišćenje, poboljšanim svojstvima i izdržljivošću uz zadržavanje prirodnog izgleda. S druge strane, projektni se tim, u skladu sa svojim pokroviteljem društvom Couro Azul (Plava koža), usredotočio na

opskrbu željezničkog i zrakoplovnog sektora, gdje su takva svojstva još važnija, s obzirom na veću učestalost čišćenja i kraće rokove od onih koji se trenutno primjenjuju u automobilske industriji.

Projekt NanoCleanLeather sufinanciran je iz programa COMPETE 2020. u okviru sheme poticanja za istraživanje i razvoj na području zajedničke promocije. Od ulaganja od oko 459 000 EUR, potpora EFRR-a iznosila je oko 330 000 EUR.

<https://bit.ly/2FAc5XO>

AORP – PORTUGUESE JEWELLERY NEWBORN

Glavni cilj projekta bili su konsolidacija izvoznog potencijala portugalske proizvodnje nakita i povećanje vidljivosti na globalnom tržištu.

Udruga AORP (Portugalska udruga proizvođača nakita i satova) stvorila je brend Portuguese Jewellery Newborn radi promicanja novih dizajnera u nacionalnoj proizvodnji nakita. Ideja je bila obnoviti tradicionalni sektor pod okriljem jedinstvenog promotivnog brenda koji predstavlja kreativnost i rad novih nacionalnih dizajnera.

To je rezultiralo atraktivnim komadima portugalskog nakita i inovativnim poslovnim modelima novih dizajnera (Newborn) i tradicionalnih društava, identificirajući na taj način odgovarajuće kanale za podizanje sektora na višu razinu.

Sufinanciran je kao dio sustava podrške kolektivnim inicijativama u internacionalizaciji, a ulaganje u projekt iznosilo je oko 556 000 EUR, od čega je oko 473 000 EUR financirao EFRR.

<https://bit.ly/2QFoCzP>

R4TEXTILES

Prioritet projekta R4Textiles – kojim je razvijen brend tkanine Tenowa – bila je istraživačka strategija koja je dovela do usvajanja održivih politika za smanjenje utjecaja na okoliš.

U trenutačnom kontekstu podizanja svijesti o okolišu, Riopete-Têxteis SA, jedno od najstarijih tekstilnih društava u Portugalu, obvezalo se na istraživačku strategiju i održive politike za smanjenje utjecaja na okoliš. Projekt se temeljio na oporabi i ponovnoj uporabi tekstila, poljoprivredno-prehrambenog otpada i ostalih nusproizvoda iz zemljopisno gledano poljoprivredno-prehrambenih industrija u blizini.

Pod brendom Rebirth of Textiles, Tenowa je zaštitni znak tvrtke Riopete za sve proizvode razvijene ovim projektom. U kontekstu kružnog gospodarstva, R4Textiles sufinanciran je iz programa COMPETE 2020. u okviru sheme poticaja za istraživanje i tehnološki razvoj i ispunjavao je uvjete za ulaganje u iznosu od oko 978 000 EUR, od čega je 602 000 EUR osigurao EFRR.

<https://bit.ly/3020fiC>

PANORAMA
pozdravlja vaše
priloge!

Rubrika Svojim riječima časopisa *Panorama* u kojoj dionici na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini navode svoja postignuća za razdoblje 2014. – 2020. i dijele svoja stajališta o tekućim i ključnim raspravama o kohezijskoj

politici nakon 2020. godine. *Panorama* pozdravlja priloge na vašem jeziku koje možemo objaviti u narednim izdanjima. Obratite nam se na adresu regio-panorama@ec.europa.eu za dodatne informacije o smjernicama i rokovima.

Kružno gospodarstvo za regiju Lisabona i doline Tejo

Godine 2015. Europska unija usvojila je paket mjera kojima će istovremeno pomoći svakoj državi članici u prijelazu na kružno gospodarstvo i potaknuti globalnu konkurentnost, održivi gospodarski rast i stvaranje novih radnih mjesta.

Teresa Almeida

Predsjednica, regionalni razvoj, kružno gospodarstvo, inovacije, konkurentnost i suradnja

U tom je kontekstu Portugal 2018. pokrenuo svoj Akcijski plan za kružno gospodarstvo (PAEC) koji je podijeljen u nekoliko aktivnosti – točnije u pripremi Regionalnih programa za kružno gospodarstvo – koje je trebala razviti svaka od pet regionalnih komisija za koordinaciju i razvoj.

Strategija predstavljena u Regionalnom programu za kružno gospodarstvo regije Lisabona i doline Tejo (AREC-RLVT), koju je razvila regionalna komisija za koordinaciju i razvoj, imala je koristi od internih, sektorskih i regionalnih studija o metabolizmu ukazujući na alternative, rješenja i prioritete.

Program AREC-RLVT bio je alat za definiranje strategije s ciljem integriranja načela kružnog gospodarstva u poslovni i proizvodni aspekt regije, funkcioniranje gradova i urbanih središta te promicanje regionalnog razvoja. Bio je polazište za postupke širenja i promocije, u skladu sa strukturom programa PAEC. Tim je postupkom stvoren novi pristup teritorijalnoj

dijagnozi temeljen na protoku i pridonio se pripremi sljedećeg okvira podrške zajednici.

Integracijom kružnog gospodarstva u razvoj regionalnih javnih politika, CCDR LVT nastoji osigurati napuštanje linearnog gospodarstva kao način sprječavanja i predviđanja nekih strukturnih izazova u razdoblju 2020. – 2030. To uključuje, na primjer, klimatske promjene, tehnološku integraciju, demografiju i nedostatak resursa. ■

SAZNAJTE VIŠE

www.ccdr-lvt.pt

Kako vlasnički financijski instrumenti potiču regionalni gospodarski rast

Iako Europa provodi velike količine visokokvalitetnih istraživanja, nekako se svo to znanje ne pretvara u proizvode i usluge za gospodarsku i društvenu korist.

Unatoč činjenici da je Europa dom nekih od najboljih i najinovativnijih svjetskih umova, zaostajemo za Kinom i SAD-om po pitanju start-upova i posebno uspjeha pri širenju poslovanja.

Start-upovi tradicionalno dobivaju sredstva od „obitelji, prijatelja i naivaca” prije nego što nađu jednog (ili nekoliko) imućnih pojedinaca koji im osiguravaju „anđeoski kapital” u ranim fazama poslovanja. Ti anđeli nude svoju podršku i stručnost (i novac) u zamjenu za vlasnički kapital.

Ali anđeli u tim scenarijima preuzimaju veliki rizik i često imaju velike gubitke. Javna tijela mogu ublažiti financijski rizik s kojima anđeli mogu biti suočeni i potaknuti ulaganje anđela zahvaljujući vlasničkom financijskom instrumentu koji je predložila Europska komisija.

Taj je instrument javno-privatni zajednički investicijski fond koji podržava visokorizična društva u ranim fazama poslovanja. Prisustvo javnih sredstava smanjuje rizik za poslovne anđele i potiče veća privatna ulaganja.

Međutim, mnoga upravljačka tijela vide vlasnički financijski instrument i uplaše ga se. Uostalom, možete uložiti između 40 i 50 milijuna EUR u 20 do 30 društava, od kojih će možda sedam ili osam biti u redu, dva ili tri će raditi dobro i nadajmo se da će jedno poslovati izvanredno, ali ostatak neće uspjeti, a ponekad će otići i u stečaj. Javnom tijelu to predstavlja puno novca poreznih obveznika koji propada. No ono što upravljačka tijela često ne shvaćaju jest da će učinak svega nekoliko društava na cijelo gospodarstvo regije biti toliko velik da u potpunosti opravdava nastale gubitke.

U Ujedinjenoj Kraljevini samo 6% društava koja bilježe velik rast generiralo je polovicu britanskog rasta zaposlenosti između 2002. i 2008. Ta društva nisu bila prosječna mala poduzeća – to su bili visokorizični start-upovi s visokom razinom znanja i uspjeli su. Slično tome, istraživanje Zaklade Kauffman u SAD-u pokazuje da 1% društava koja bilježe velik rast stvara 10% izravnih novih radnih mjesta i 40% neizravnih novih radnih mjesta. Dakle, ne radi se o izvrsnim politikama za start-upove, već o stvaranju radnih mjesta i bogatstva!

Vlasnički financijski instrument donosi samo prednosti. Start-upu će omogućiti dobivanje stručnih savjeta u ranoj fazi od iskusnog anđela ulagača

Luigi Amati
*Izvršni direktor društva
META i predsjednik
mreže Business Angels Europe*

zajedno s financijskom podrškom. Razvijat će mrežu poslovnih anđela i drugih ulagača u ranoj fazi kojima se može obratiti za buduće financijske instrumente i inicijative rizičnog kapitala. A kad se otkrije sljedeće društvo vrijedno 100 milijuna EUR – ili još bolje, jednorog – to će lokalnoj zajednici donijeti uspjeh, radna mjesta i gospodarski rast. ■

ZABILJEŽENO FOTOAPARATOM

Istaknuto s Europskog tjedna regija i gradova 2019.

Sedamnaesto izdanje Europskog tjedna regija i gradova zabilježilo je rekordnu posjećenost s više od 9 000 sudionika i oko 400 odabranih partnera, uključujući 21 službu Komisije.

Organizirano je gotovo 400 radionica, debata, izložbi i prilika za umrežavanje s ciljem istraživanja i razmjene najboljih praksi za suradnju regija i gradova za jaču kohezijsku politiku.

Sada počinjemo pripreme za sljedeće izdanje Europskog tjedna regija i gradova koje će se održati od 12. do 15. listopada 2020. (rezervirajte datum!).

Radujemo se vašem dolasku sljedeće godine!

Agora Village

U vrlo održivoj atmosferi i okruženju Agora Village bilo je središte umrežavanja, pružajući posjetiteljima mogućnost sudjelovanja u različitim radionicama u posebnim prostorima s tihim diskotekama, što je omogućilo sudionicima da slušaju prezen-

tacije na slušalicama, bez ometanja ostalih. Na lokaciji Agora nalazilo se 42 izlagača i 11 regija koji su predstavili okuse svojih regionalnih specijaliteta.

“ Trenutci druženja na lokaciji Agora Village daju smisao konceptu Ujedinjene Europe. ”

“ Shvaćam važnost lokacije održavanja i mogućnost umrežavanja. ”

“ Bilo je savršeno, hvala na prilici za sudjelovanje. ”

“ Drago mi je što sam bio na tako velikom događaju! ”

Tijekom događaja rekordan broj sudionika iz 70 zemalja imao je brojne mogućnosti za sudjelovanje u različitim radionicama, debatama, izložbama i umrežavanju.

Europski tjedan gradova i regija otvoren je političkom debatom na visokoj razini pod nazivom „Regije i gradovi, stupovi budućnosti EU-a“.

Događaju se pridružilo 100 mladih izabranih političara koji predstavljaju lokalnu i regionalnu razinu iz 26 država članica

Na igralištu Urban Living Lab: igra zajedničkog stvaranja u kojoj su igrači zamoljeni da razviju priču o klimatskom izazovu

Karl Karl-Heinz Lambertz, predsjednik OR-a, s Younosom Omarjeeom, predsjednikom Odbora Europskog parlamenta za regionalni razvoj koji promiče Kohezijski savez

Projektom BoerenBruxselPaysans pomaže se u pružanju lokalne, zdrave i kvalitetne hrane svim stanovnicima Bruxellesa

Dijalog građana

Uz tradicionalnija događanja EURegionsWeek ove je godine građanima svoja vrata otvorio putem radionica i debata. Rezultat je bila žustra rasprava stotinjak mladih građana o pitanjima EU-a kao što su Europa bliža građanima, Budućnost Europe i Uloga regija i gradova, Zelenija i Pametnija Europa.

Medijski program

Iako je bilo teško premašiti rekordni broj vijesti objavljenih prošle godine, medijski program 2019. usredotočio se na daljnje predstavljanje postignuća ulaganja u kohezijsku politiku u cijelom EU-u. Objavljenih 36 članaka osiguralo je daljnji uvid

u stanje priprema za proračun nakon 2020. i medijima je dalo mogućnost da se povežu s novim Kolegijem povjerenika.

Dodjela nagrade Megalizzi-Niedzielski za novinare u osponu

Svečanost dodjele nagrada REGIOSTARS

Kako je običaj svake godine, Europska komisija nagradila je pet projekata koje financira EU, a koji pokazuju izvrsnost i nove pristupe regionalnom razvoju.

U prvoj kategoriji „Promicanje digitalne transformacije” nagrada je dodijeljena projektu Energy Cells GR, projektu prekogranične suradnje između Njemačke, Belgije, Francuske i Luksemburga o održivoj potrošnji energije i inovativnoj proizvodnji obnovljive energije.

Društvo iz Ujedinjene Kraljevine CobBauge nagrađeno je u kategoriji „Povezivanje zelenog, plavog i sivog” (2. kategorija) za razvoj materijala za zidanje od zemlje i vlakana.

Nagrada u kategoriji „Borba protiv nejednakosti i siromaštva” (3. kategorija) dodijeljena je projektu Good Support iz Poljske, internetskoj platformi koja stanovnike Zapadnopomeranske regije povezuje s lokalnim socijalnim službama.

Projektu Climate Active Neighbourhoods (CAN), koji je nastao u suradnji Belgije, Francuske, Njemačke, Nizozemske i Ujedinjene Kraljevine, dodijeljena je nagrada u 4. kategoriji „Izgradnja

gradova otpornih na klimatske promjene”. Projektom se promiču lokalne strategije za povećanje energetske učinkovitosti kućanstava u siromašnim urbanim područjima.

U 5. kategoriji „Modernizacija zdravstvenih usluga” nagrada je dodijeljena akademiji Orsi Academy, belgijskom centru za osposobljavanje i centru stručnog znanja u području novih tehnika u minimalno invazivnoj kirurgiji i robotskoj kirurgiji.

Na kraju, nagradu po izboru javnosti dobio je projekt CityWalk u sklopu Programa Interreg Dunav, koji gradovima u dunavskoj regiji pomaže da postanu bolje prilagođeni za hodaње. ■

SAZNAJTE VIŠE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

NOVOSTI [UKRATKO]

UKLJUČIVANJE GRAĐANA ZA DOBRO UPRAVLJANJE U KOHEZIJSKOJ

POLITICI

U svojim političkim smjernicama za novu Komisiju predsjednica Ursula von der Leyen izrazila je želju da europski građani igraju vodeću i aktivnu ulogu u izgradnji budućnosti naše Unije. Važnost većeg uključivanja građana prepoznata je i ojačana europskom građanskom inicijativom u Lisabonskom ugovoru te u brojnim dokumentima i političkim deklaracijama, poput doprinosa Komisije Deklaraciji iz Sibiu za „novi strateški program za EU 2019. – 2024.”

Imajući to u vidu, Glavna uprava Europske komisije za regionalnu i urbanu politiku organizira konferenciju o uključivanju građana i civilnog društva u kohezijsku politiku. Događaj će se održati pod političkim vodstvom i uz sudjelovanje povjerenice za koheziju i reforme Elise Ferreira. Bit će usredotočen na osiguravanje uže suradnje s građanima i civilnim društvom u upravljanju i provedbi kohezijske politike te upravljanju namjenskim fondovima EU-a. Aktivnijim uključivanjem građana institucije će postati još transparentnije i odgovornije, a ulaganja će na terenu donijeti sve veće rezultate. ■

SAZNAJTE VIŠE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/citizens_good_governance

OBLIKOVANJE ODRŽIVE URBANE BUDUĆNOSTI

Kohezijska politika u središtu je održivog urbanog razvoja u Europi. U gradovima se troši oko 115 milijardi EUR, od čega se 17 milijardi EUR provodi lokalno kroz integrirane strategije urbanog razvoja kojima izravno upravljaju gradske vlasti. Za sljedeći europski proračun, nakon 2020., Europska komisija predlaže jaču urbanu dimenziju izdvajanjem 6% ukupnog proračuna Europskog fonda za regionalni razvoj po državi članici za održivi urbani razvoj. Prijedlogom se također uvode cilj politike „Europa bliža građanima” i nova Europska urbana inicijativa kojom se priznaje da se urbana dimenzija kohezijske politike oslanja na strateško partnerstvo s lokalnim vlastima i civilnim društvom na više razina.

Iz tog razloga odabrana su 53 gradska projekta koja će biti predstavljena na predstojećem Forumu gradova 2020. koji će se održati od 30. do 31. siječnja u Portu u Portugalu. Ta izložba dobrih urbanističkih projekata konkretno pokazuje što kohezijska politika donosi europskim građanima. Nudi primjere onoga što gradovi postižu i presudne važnosti integriranog pristupa i upravljanja na više razina za kreiranje politika. Nadalje, predstavljene urbane prakse daju naznaku projekata za koje se očekuje da će ih Komisija u budućnosti financirati.

Dobre prakse dolaze iz programa koji se financiraju kohezijskom politikom: URBACT, Inovativne mjere u području urbanog razvoja i urbani projekti financirani iz glavnih programa. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://citiesforum2020.topi.com/>

MEDIJSKI PROGRAM YOUTH4REGIONS

Ovdje su još dva članka koja su poslali mladi novinari koji su sudjelovali u blogerskom natjecanju YOUTH4REGIONS.

Medijskim programom Youth4Regions podupire se razvoj sljedeće generacije novinara specijaliziranih za regionalnu politiku. Njime se te mlade Europljane potiče da izvješćuju o projektima koje financira EU.

Ávila, primjer za budućnost

Godine 1912. pjesnik Antonio Machado govorio je o Kastilji kao o pustopoljini konzervativnih korijena blisko povezanoj sa svojim običajima, a takva percepcija područja zajednice Kastilja i León zadržala se do danas. Međutim, Ávila kao jedan od najvećih bastiona kastiljanskog tradicionalizma opovrgla je to uvjerenje postavši uzorom modernizacije i napretka za druge europske gradove.

Grad Ávila, koji se nalazi na popisu mjesta svjetske baštine od 1985., turistička je enklava s vrhunskim položajem unutar španjolskog područja. Udaljen samo sat vremena od Madrida, ovaj grad u zajednici Kastilja i León odredište je brojnih turista koje privlače zidine njegove srednjovjekovne jezgre, jedne od najočuvanijih u cijeloj Europi. Ávila je oduševila neke od najvećih zvijezda kulture 20. stoljeća, uključujući pisca Ernesta Hemingwayja i filmaša Orsona Wellesa.

Projektom Smart Heritage City (SHCity), koji je pokrenut 2016. u sklopu programa Interreg V Sudoe Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), u ovom gradu uspješno je uspostavljena tehnološka platforma kojom se olakšava upravljanje i zaštita povijesnih lokacija i pridonosi njegovoj revitaliziranoj turističkoj industriji.

Kako bi se proveo taj projekt, bilo je potrebno premostiti velik digitalni jaz koji je autonomna zajednica Kastilja i León doživjela u usporedbi s ostalim španjolskim regijama. U sklopu rješavanja tog pitanja 2017. pokrivenost se tog teritorija povećala za skoro 5 %, od čega je korist imalo 233 996 stanovnika na tom području. Sredstva za širenje širokopojasnog pristupa, sufinancirana državnim sredstvima i sredstvima iz EFRR-a EU-a, uključivala su potpore u iznosu od otprilike 11 milijuna EUR koje su bile dodijeljene pružateljima telekomunikacijskih usluga za postavljanje ultra brzog širokopojasnog pristupa u zajednici Kastilja i León.

Ministarstvo energije, turizma i digitalnog plana izvješćuje da je zajednici Kastilja i León nakon poziva za dostavu prijedloga iz 2013. dodijeljeno 15 milijuna EUR, što je rezultiralo ulaganjem od 28 milijuna EUR za pružatelje telekomunikacijskih usluga. Gledano po provincijama, Ávila je bila najveći korisnik tih sredstava 2017., primivši 3 milijuna EUR.

Zahvaljujući projektu SHCity na 26 otvorenih i zatvorenih lokacija širom gradske povijesne jezgre postavljena je mreža od 230 senzora i uređaja. Ti senzori u realnom vremenu kontroliraju 20-ak okolišnih, strukturnih i drugih parametara povezanih sa sigurnošću, potrošnjom električne energije i brojem posjetitelja.

Podatci koje prikupljaju senzori objedinjuju se s podacima iz drugih sustava, čime se stvara protok veći od 1000 podataka na sat, što olakšava rad upraviteljima. Prikupljanjem tih podataka gradsko vijeće Ávile može usmjeriti svoje aktivnosti i poboljšati proces donošenja odluka kada se nađe pred anomalijom koja bi mogla oštetiti povijesnu jezgru toga grada, poput znatnog podizanja ili pada temperature ili vlažnosti zraka.

Štoviše, u sklopu projekta razvijena je i aplikacija za turiste koja se koristi informacijama iz nadzornog sustava, predstavljajući ih na način kojim se podiže svijest posjetitelja, i društva općenito, o važnosti pravilnog očuvanja baštine. Aplikacija također omogućuje korisnicima da izrađuju vlastite rute za šetnju gradom, procjenjujući koliko im je vremena za to potrebno, prikazujući zanimljiva mjesta najbliža njihovoj lokaciji te lokacije na kojima se manje čeka na ulazak jer bilježe manji broj posjetitelja u tom određenom trenutku.

Izazov projekta SHCity jest replicirati projekt i u drugim europskim povijesnim jezgrama. Kako bi se postiglo, razvijen je prototip za Sintra-Cascais u Portugalu i Riba-roja de Túrria u Valenciji u Španjolskoj.

David je nedavno završio prvu godinu studija Novinarstva i medijskih studija na Sveučilištu Carlosa III. u Madridu u Španjolskoj. Vjeruje da je ozbiljno novinarstvo jedan od najboljih načina za ostvarivanje društva koje uživa veće slobode. David bi htio postati novinar istraživač.

Ulaganje EFRR-a u projekt u iznosu 1 194 333 EUR predstavlja 1,5% od više od 79 milijuna EUR koji su uloženi u projekte u zajednici Kastilja i León od početka 2019. Međutim, taj iznos predstavlja samo 12% od skoro 700 milijuna EUR koje EU planira potrošiti u toj regiji. ➤

Zidovi Ávile, Španjolska

Kreativnost kao pokretač integracije

Mladi blogger razgovara s lokalnim stanovnicima u okrugu Distrito Sur u Córdoba u Španjolskoj kako bi saznao više o susjedstvu i o načinu na koji fondovi EU-a donose velike promjene u životu ovdašnjeg stanovništva.

„Nema sumnje da je susjedstvo sada mnogo bolje. Kada biste prije pitali za Distrito Sur, ljudi bi napravili grimasu ili iznijeli ciničan komentar o tom području. Nismo se osjećali dijelom grada. No ulice su sada prekrasne, sve je puno živahnije, a ljudi su općenito sretniji“, objašnjava Ana, lokalna stanovnica.

Anina obitelj morala je preseliti iz Sierras de Córdoba u Campo de la Verdad u okrug Distrito Sur (Južni okrug, dio Córdoba koji je sastoji od pet gradskih četvrti: Campo de la Verdad, Sector Sur, Miraflores, Fray Albino i Guadalquivir) jer im je dosadilo voziti se nekoliko sati svakoga dana do Anine škole i natrag. Ondje su otkrili otvoreno i prijateljsko susjedstvo, iako je postojao veliki problem – bilo je to susjedstvo na marginama.

Unatoč blizini povijesnog dijela Córdoba, njegova lokacija na suprotnoj strani rijeke Guadalquivir uvijek je predstavljala nedostatak. I danas su preostali neki marginalizirani dijelovi koje

različite javne uprave nastoje poboljšati od 1990-ih. No i dalje vidljivi jasan nedostatak socijalnih usluga, propadanje infrastrukture, visoke razine nezaposlenosti i niske razine prihoda.

José Luis, koji cijeli život živi u gradskoj četvrti Sectoru Sur, s tugom se prisjeća: „Ovo je nekad bilo drugačije. Imali smo dva kina. Dva! Ljudi su često dolazili ovamo i bili smo vrlo integrirani s gradom, posebice kada je u pitanju kultura.“

No prekretnica u povijesti okruga Distrito Sur zauvijek je promijenila njegov razvitak. Plan „Urban Sur“ provodio se u okviru razdoblja provedbe 2007. – 2013. Plana za Córdoba Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) kroz Općinski institut Córdoba za gospodarski razvoj i zapošljavanje (IMDEEC), tijelo ovisno o gradskom vijeću. Plan je imao proračun viši od 12 milijuna EUR, od čega je 10 milijuna EUR došlo iz EFRR-a.

Njegov ambiciozan i inovativan cilj bio je postići gospodarsko i društveno oživljavanje područja, podupirući njegovu integraciju na održiv način. To je ovisilo o strategiji zasnovanoj na djelovanju, prilikama koje je pružila kultura i kreativnom gospodarstvu koje nikada prije toga nije bilo predloženo u gradu.

Kao što mi je ispričala Soledad Cañizares Sevilla, članica Odjela za projekta i institucionalnu suradnju IMDEEC-a: „Plan Urban Sur najbolja je demonstracija načina na koji europski

“*Plan Urban Sur najbolja je demonstracija načina na koji europski fondovi pozitivno utječu na razvoj grada.*”

Soledad Cañizares Sevilla

fondovi pozitivno utječu na razvoj grada (...) Bio je vrlo inovativan – ostvarivanje razvoja preko kulture je pilot projekt koji se koristi oblikom integracije kakav će se, bez sumnje, ponovno primjenjivati.”

Taj je plan bio usmjeren na četiri aktivnosti. Prva je obuhvaćala unaprjeđenje urbanog okruženja i tehnološke učinkovitosti renoviranjem četiri ulice. Utjecaj tog renoviranja uključivao je produljenje biciklističkih staza, sadnju više od 100 stabala i prijelaz na energetski učinkovitu uličnu rasvjetu.

Druga se sastojala od provođenja programa socijalne integracije i osposobljavanja, točnije od preobrazbe stare škole za izobrazbu nastavnika u centar za IKT osposobljavanje, umjetničko stvaranje i obrazovanje. To je područje također obuhvatilo određeni broj planova za socijalnu uključenost s više od 5 000 sudionika.

Treća je aktivnost bila usmjerena na održiv gospodarski razvoj tog područja. U sklopu nje u staroj školi bit će uspostavljena poduzetnička akademija i poslovni inkubator. Konačno, četvrta aktivnost usmjerena na istraživanje, razvoj i inovacije kulminirala je izgradnjom IKT centra Seneca kojim se podržava tehnološko osposobljavanje za stanovnike susjedstva.

Istina je da je dio infrastrukture još uvijek u fazi izgradnje, ali u okrugu Distrito Sur promjena se već osjeća. Planom Urban Sur osnažena su i druga susjedstva tog područja, povećavajući i poboljšavajući infrastrukturu te, više od svega, poboljšavajući živote svih stanovnika.

„Doista smo zadovoljni načinom na koji se troše sredstva europskih fondova i, naravno, susjedstvo je sada mnogo svjesnije važne uloge koju EU ima u našem razvoju. Zapravo, moja je baka nedavno rekla: „Ana, vi mladi ste ti koji morate biti

Javier studira komunikaciju i međunarodne odnose na Sveučilištu Loyola u gradu Córdoba u Španjolskoj. Zanimaju ga EU i mediji, a posebno ga zanima upotreba njegove kreativnosti (videozapisi, slika itd.) na društvenim medijima.

zaduženi za održanje Europske unije koja čini divne stvari za sve nas”, a ja sam joj odgovorila „da”; ni ne može biti nikako drugačije”, zaključuje Ana. ■

Uz posebnu zahvalnost Ani Jiménez Rey, Soledad Cañizares Sevilla i stanovnicima okruga Distrito Sur na ukazanoj ljubaznosti.

SAZNAJTE VIŠE

Urban Sur: <http://urbansur.cordoba.es/>

TOČKE PODATAKA

Europske regije pokazuju različite stupnjeve konkurentnosti

Proteklih 10 godina regionalnim indeksom konkurentnosti (RCI) mjere se glavni čimbenici konkurentnosti u svim regijama diljem Europske unije.

Regionalni indeks konkurentnosti sastoji se od 11 različitih komponenti i bilježi koncepte koji su relevantni za održivi razvoj, produktivnost i dobrobit. Te se komponente razvrstavaju u tri skupine: osnovna skupina, koja uključuje omogućavajuće aspekte konkurentnosti, skupina učinkovitost, koja uključuje intermedijarne aspekte, i skupina inovacije, koja opisuje najsvremenije čimbenike konkurentnosti.

Tim jedinstvenim indeksom dolazimo do saznanja unutar zemalja do kojih ne možemo doći uz pomoć nacionalnih indeksa konkurentnosti. Najnovijim izdanjem, objavljenim 7. listopada 2019. na Europskom tjednu regija i gradova u Bruxellesu, potvrđuje se policentrični uzorak velikih razlika koji karakterizira i zemlje i regije unutar iste zemlje. Deset godina nakon globalne financijske krize podjela na sjeverozapad i jugoistok i dalje je jasna i vidljiva u cijelom EU-u.

Razlike u odnosu na glavne gradove: smanjuju li se ili povećavaju?

Regionalni indeks konkurentnosti uvijek je pokazivao značajne razlike između glavnih gradova i metropola te ostatka zemlje. Regija glavnoga grada uvijek je najkonkurentnija regija unutar svake zemlje, kao što je naznačeno na grafikonu u nastavku kojim su prikazane varijacije unutar zemlje za izdanje 2019. (zemlje su razvrstane od najgore prema najboljoj prema njihovu

nacionalnom rezultatu). Tri značajne iznimke bile su dosljedne u svim izdanjima regionalnog indeksa konkurentnosti: Italija, gdje je Lombardija najbolja regija, Njemačka, u kojoj je Berlin oduvijek bio lošiji od Frankfurta ili regije Oberbayern i Nizozemska, gdje je Utrecht uvijek bio najkonkurentniji.

U Italiji, Španjolskoj i Belgiji regionalne razine konkurentnosti obuhvaćaju širok raspon, ali gotovo su ravnomjerno raspoređene u svim regijama u svakoj od zemalja, što pokazuje visina stupaca na grafikonu koji uključuje 50% regija u svakoj zemlji. I u drugim je zemljama velika varijabilnost očita, iako je to zbog znatno boljih rezultata glavnog grada u usporedbi s drugim regijama u zemlji: na primjer, u Francuskoj, Portugalu i većini istočnoeuropskih i nordijskih zemalja gdje su regije uz glavne gradove daleko manje konkurentne.

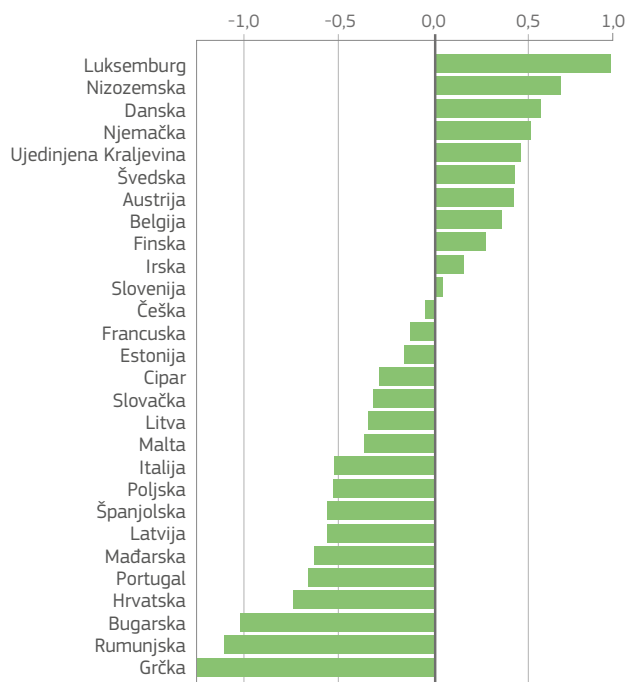
Snaga regija glavnih gradova odražava veći kapacitet metropola da djeluju kao aglomeracijska gospodarstva i privlače ljudski kapital i tvrtke.

Pitanje je: povećavaju li se te razlike između glavnog grada i ostatka zemlje ili možemo prepoznati neke znakove njihova smanjivanja?

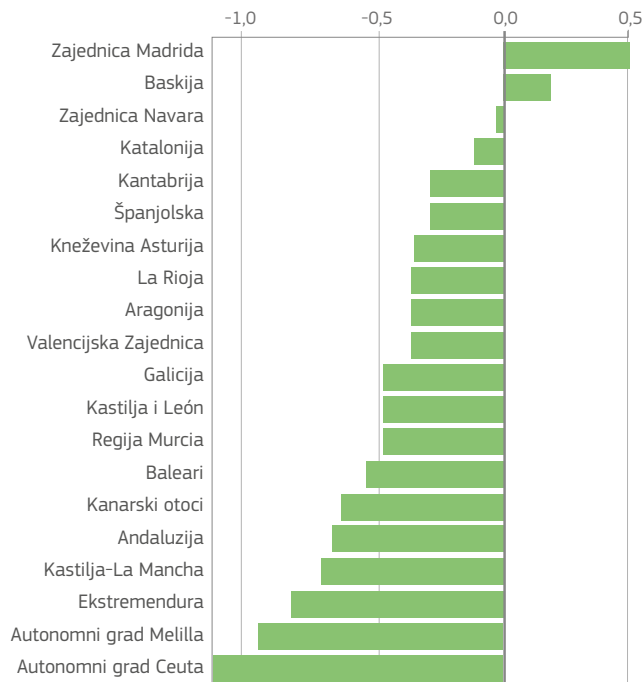
Općenito, stabilne razlike moguće je primijetiti u različitim izdanjima regionalnog indeksa konkurentnosti, iako u nekim zemljama *regije koje zaostaju* posljednjih godina smanjuju te razlike.

Praćenje razvoja razlika glavnih gradova / metropola osobito je važno za kohezijsku politiku, čija je glavna misija pomoći regijama da ne zaostaju i smanje geografske nejednakosti. ■

Razlika u regionalnom indeksu konkurentnosti država članica EU-a, 2019.

Razlika u regionalnom indeksu konkurentnosti u Španjolskoj, 2013.

SAZNAJTE VIŠE

Cijela prezentacija Europskog regionalnog indeksa konkurentnosti za 2019.:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

Pregled regionalnog indeksa konkurentnosti za 2019.:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/363v-4uq6>

Za više informacija o otvorenim podacima fondova ESI

pratite @RegioEvaluation

ili #ESIFOpenData na Twitteru

Za analizu po zemljama odaberite zemlju koja vas zanima na oba stupčana grafikona putem poveznice u nastavku

i usporedite razliku između regije s najboljim rezultatom (uvijek na vrhu grafikona) i regija koje je slijede. Na primjer, u Francuskoj postoji lagana konvergencija regija Elzas i Rona-Alpe prema glavnom gradu regije Île-de-France. S druge strane, trend u Mađarskoj pokazuje da se Budimpešta (Közép Magyarország) polako odvaja od ostatka zemlje koja se bori da održi korak.

Na interaktivnim grafikonima možete odabrati zemlju koja vas zanima i usporediti rezultate regionalnog indeksa konkurentnosti za sve regije u toj zemlji od indeksa iz 2013. koji prikazuje socioekonomsku situaciju prije gospodarske krize 2008. i najnovijeg indeksa iz 2019.

Postoji li neka tema o kojoj biste željeli da se govori u budućim objavama u TOČKAMA PODATAKA *Panorame*?

Postoji li skup podataka koji biste željeli da postavimo na Otvorenu podatkovnu platformu fondova ESI?

Ako postoji, pošaljite e-poruku na adresu: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

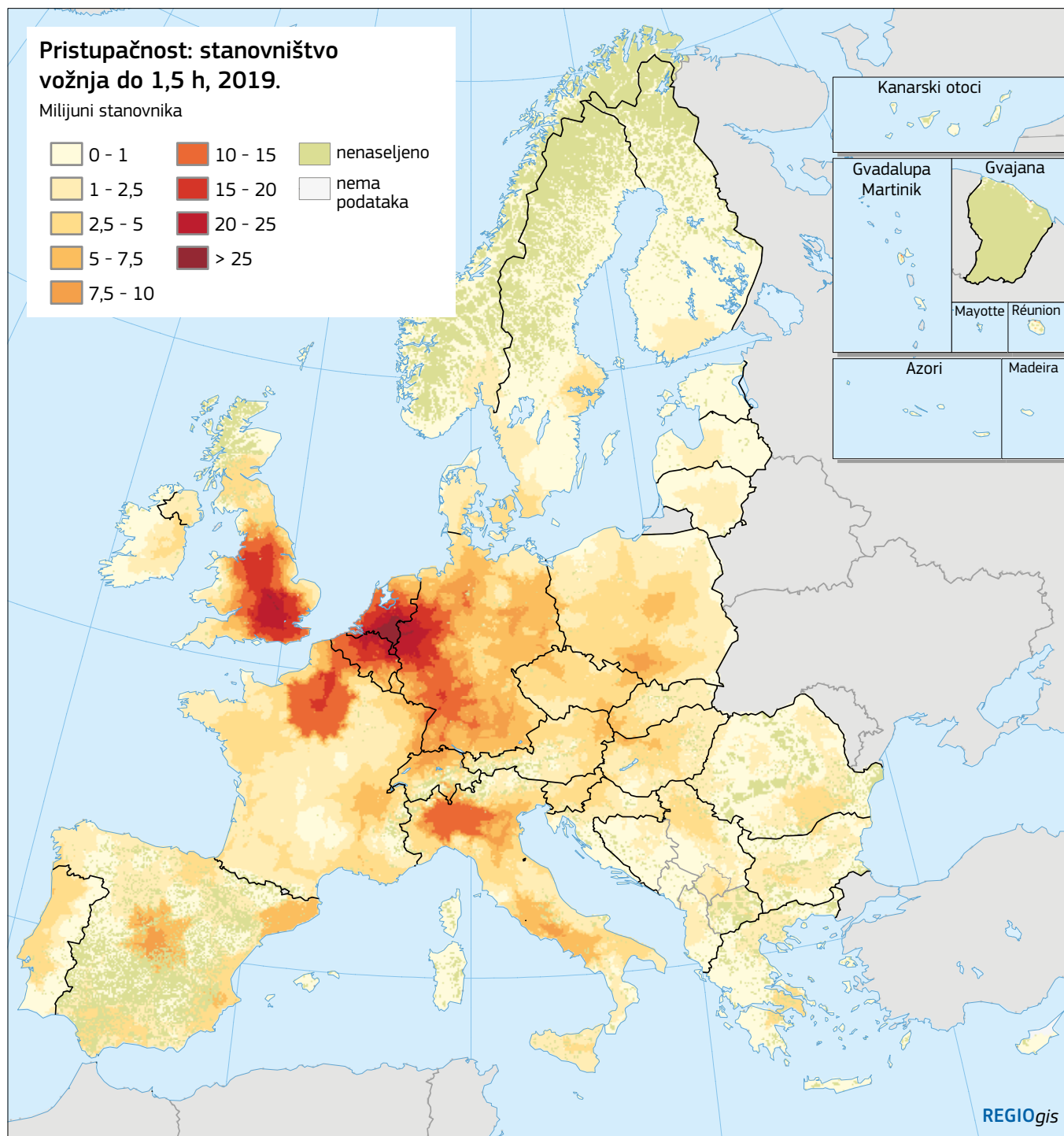
Pratite raspravu na TWITTERU #ESIFOpenData

ili se pretplatite se na naš bilten http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Mapiranje pristupačnosti Europe putem glavnih cestovnih mreža

Karta u nastavku prikazuje do koliko je ljudi moguće doći u roku od 90 minuta vožnje (ne uzimajući u obzir prometnu gužvu). Razine pristupačnosti glavnih gradova, velikih gradskih aglomeracija i ogromnih europskih gradova su visoke. Međutim, te visoke razine

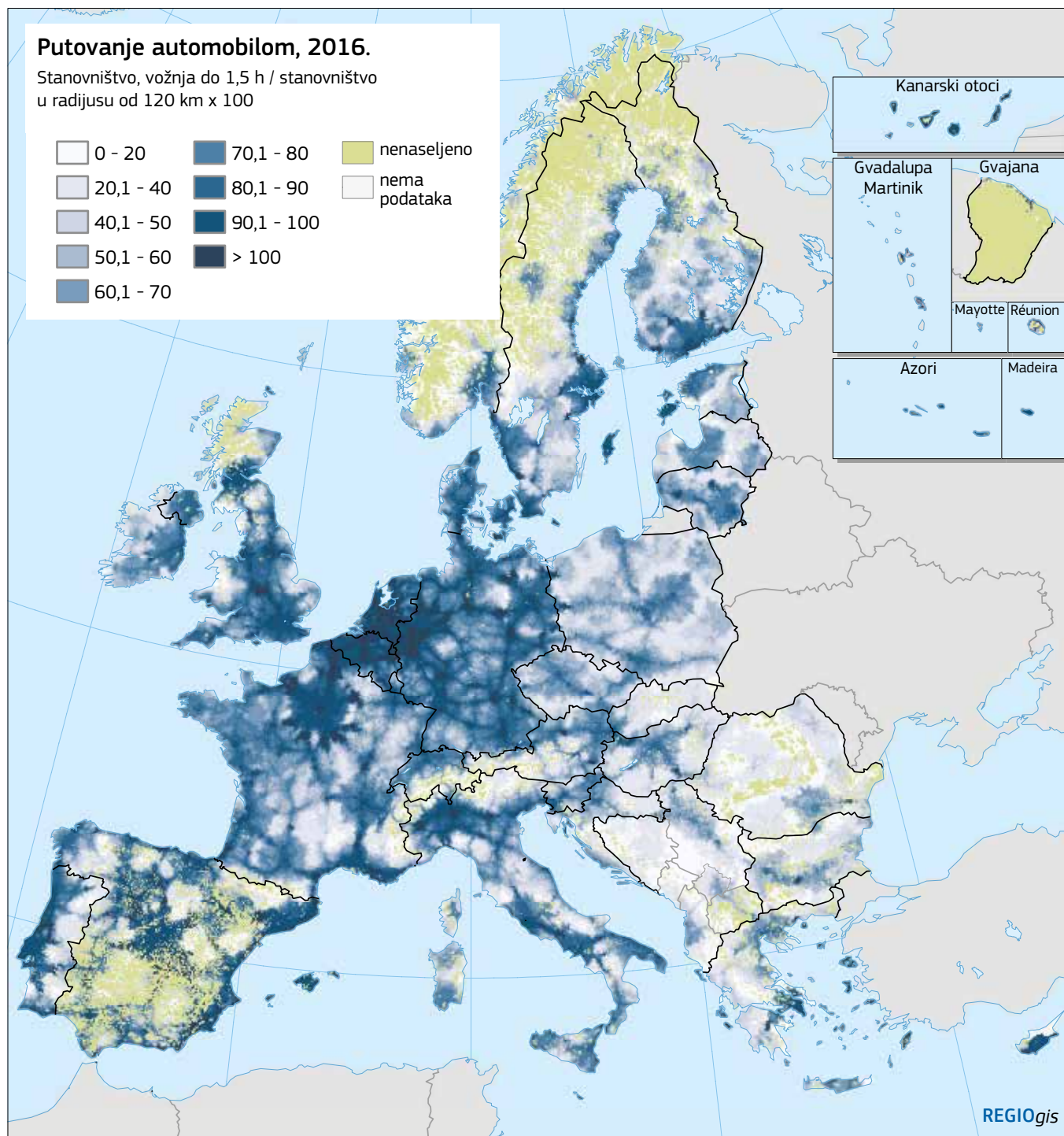
uglavnom su određene prostom koncentracijom stanovništva, a daleko manje kvalitetom i količinom cestovne infrastrukture. Ako puno ljudi živi u blizini, lokacija može imati visoku razinu pristupačnosti iako ima relativno lošu cestovnu infrastrukturu.

Na karti je prikazan ponderirani prosjek stanovništva u ćelijama od 5x5 km radi bolje vizualizacije. Analiza je napravljena za ćelije od 1x1 km.
Izvori: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Za utvrđivanje mjesta s dobrom cestovnom infrastrukturom karta u nastavku pokazuje gdje ljudi mogu lako doći do obližnjeg stanovništva. Rezultat od 100 ili više jako je dobar. To znači da u vožnji od 90 minuta osoba može doći do barem istog broja ljudi koliko ih živi u radijusu od 120 km. Na ovoj se karti jasno ističe glavna mreža autocesta u zapadnoj Europi.

U istočnom dijelu EU-a rezultat je mnogo niži, čak i oko glavnih i najvećih gradova. Općenito, ruralna područja imaju niži rezultat unatoč daleko većoj duljini cestovne mreže po stanovniku u odnosu na gradove. Zbog rijetko naseljenog stanovništva u ruralnim područjima vrlo je skupo osigurati pristup brzim cestama.

Na karti je prikazan ponderirani prosjek stanovništva u ćelijama od 5x5 km radi bolje vizualizacije. Analiza je napravljena za ćelije od 1x1 km.
Izvori: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Inicijativa „Interreg Volunteer”

Na putu do moderne željezničke pruge oko Etne

U današnje je vrijeme još uvijek moguće identificirati nekoliko konstantnih problema poput nedostatka odgovarajućih i inovativnih javnih usluga u različitim regijama. Mora se priznati da u većini slučajeva države članice EU-a nisu u mogućnosti otkloniti ogromne poteškoće koje postoje u njihovim regijama, posebno pitanja konvergencije poput onih na Siciliji.

Stoga se postavlja pitanje: što se može učiniti kako bi se ovi teški problemi riješili? Odgovor je podržati i ojačati kohezijsku politiku. Važnost politike također je naglašena inicijativom „EU u mojoj regiji” GU REGIO kojom se ističu i dijele najreprezentativniji projekti koje je odobrila Europska komisija, poput proširenja željezničke pruge Circumetnea (izgrađene 1890.) oko grada Katanije, sedmom po veličini gradu u cijeloj Italiji.

Gore navedeni projekt jedan je od najrelevantnijih, najodrživijih, najučinkovitijih i najinovativnijih projekata u Italiji u programskom razdoblju 2014. – 2020. Za izgradnju osam novih stanica dodijeljen je maksimalni doprinos od 478 milijuna EUR: San Domenico, Vittorio Emanuele, Palestro, San Leone, Verrazzano, Librino, Santa Maria Goretti i Zračna luka.

Proširenje će studentima, radnicima i turistima olakšati kretanje i dolazak do središta grada iz zračne luke, iako se broj putnika godišnje znatno povećao sa 600 000 na 5 milijuna, zabilježeno u 2018. To također podrazumijeva smanjenje emisija CO₂, jer, među ostalim razlozima, putnici koji se voze vlakom neće tako često voziti svoje automobile.

Ne smijemo zaboraviti da je taj projekt ključan u smislu pametne specijalizacije, a općina Katanija u posljednje vrijeme pati od nedovoljnih ušteda.

Nadalje, željeznička pruga Circumetnea bila je i jedan od projekata koji se sufinancirao iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) za razdoblje 2007. – 2013. U okviru regionalnog operativnog programa za Siciliju, pokrenutog 7. rujna 2007., izgrađene su četiri pruge: Galatea-Giovanni XIII, Giovanni XIII-Stesicoro, Borgo-Nesima i Nesima-Misterbianco Centro.

Cijeli je projekt dobro usklađen s kohezijskom politikom kojoj je cilj približiti građane EU-a smanjivanjem udaljenosti koje ih razdvajaju. ■

Danilo Distefano bivši je volonter Zajedničkog tajništva programa Interreg za južni Baltik zahvaljujući inicijativi Interreg Youth Volunteer.

PROJEKTI

PUTOVANJE U PROŠLOST
CESTOM I ŽELJEZNICOMUKUPNO ULAGANJE
11 332 552 EURDOPRINOS EU-A
7 199 455 EUR

Zahvaljujući dvama komplementarnim projektima, u sjedištu svjetski poznatih vozila Tatra u gradu Kopřivnice u Češkoj razvija se jedinstveni muzejski kompleks.

Radovi na pretvorbi nekorištene zgrade ljevaonice u vrhunski muzej počeli su 2019., proširivanjem dviju izložbi koje su trenutačno povezane s poznatim brendom. Projektom se sofisticiranim, vizualno atraktivnim i interaktivnim prikazima želi predstaviti sveobuhvatna kolekcija vozila kojom se mapiraju povijest društva Tatra i razvoj automobilske industrije

Osnovano 1850., najstarije češko automobilsko društvo i treći najstariji proizvođač vozila na svijetu Tatra se smatra jednim od krunskih dragulja češke industrije. Posjetitelji trenutačnog Tehničkog muzeja Tatra mogu vidjeti prvi automobil proizveden 1897. godine – Präsident – prvu kočiju pogonjenu motorom umjesto konjskom zapregom.

No muzeju je nedostajalo dovoljno prostora za prikaz cijele zbirke, što je značilo da neki eksponati moraju ostati u skladištu.

Projekt Muzej vozila Tatra

Novi projekt Muzej vozila Tatra osmišljen je s ciljem rješavanja tog problema (ukupno ulaganje od 6,7 milijuna EUR). Razvijen od strane moravsko-šleske regionalne vlade, uz financiranje iz Europskog fonda za regionalni razvoj (4 milijuna EUR), novi prostor, koji se sada nalazi u bivšoj ljevaonici i skladištu na istoj lokaciji, bit će otvoren 2021.

Uz 60 jedinstvenih eksponata, posjetitelji će moći vidjeti 70 vintage modela, posebno kamiona, koje su muzeju donirali vlasnici

društva Tatra Trucks, i posebne eksponate koji prikazuju kako motori zapravo rade.

Slovenska Strela

U siječnju 2018. društvo Tatra Trucks osiguralo je i europska bespovratna sredstva za projekt obnove predmeta češke nacionalne kulturne baštine – motorni vlak Tatra T 68, poznat i kao Slovačka raketa. Vlak je bio izložen do sredine 2018. ispred Tehničkog muzeja Kopřivnice, ali nije bio zaštićen od vremenskih uvjeta i propadao je.

Društvo Tatra Trucks odlučilo je obnoviti slovačku raketu i izgraditi potpuno novi izložbeni prostor za nju uz nove izložbene prostore u Muzeju vozila Tatra.

Ukupni troškovi projekta obnove slovačke rakete, uključujući izgradnju izložbenog prostora, procjenjuju se na 4,6 milijuna EUR, od čega će gotovo 3,1 milijuna EUR biti obuhvaćeno europskim financiranjem, a ostatak će uložiti društvo Tatra Trucks.

Obnova slovačke rakete započela je prije nekoliko mjeseci i uključivat će sveobuhvatne popravke kako bi je se vratilo u radno stanje. Posao bi trebao biti gotov u roku od godinu dana, nakon čega će vlak biti premješten u novi izložbeni prostor. Za lijepog vremena bit će postavljen vani, a u posebnim prilikama čak može putovati javnim željezničkim linijama grada Kopřivnice. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://www.tatramuseum.cz/index.php?r=5&idj=2>
<http://slovenska-strela.cz/en-GB>

PROJEKTI

DIGITALNIM SE TEHNOLOGIJAMA POBOLJŠAVAJU ŠPANSJOLSKE NACIONALNE ZDRAVSTVENE USLUGE

UKUPNO ULAGANJE
33 471 081 EUR

DOPRINOS EU-A
23 402 419 EUR

Program zdravstvene i socijalne dobrobiti (SBS) objedinio je uporabu IKT-a unutar španjolskog nacionalnog zdravstvenog sustava. Projektom se željelo ključne elektroničke usluge za građane i zdravstvene radnike učiniti interoperabilnima i učinkovitijima. Uz potporu EFRR-a ovim se projektom pomaže ljudima osigurati pristup vitalnim zdravstvenim uslugama u cijeloj zemlji, a ne samo tamo gdje žive.

Programom SBS omogućena je učinkovita razmjena elektroničkih recepata i digitalnih medicinskih kartona u španjolskom nacionalnom zdravstvenom sustavu koji se temelji na decentraliziranoj strukturi. Proveden je i rad na procjeni korisničkih informacijskih sustava u zdravstvenoj skrbi.

Provedba usluge elektroničkog recepta znači da svi španjolski državljani mogu dobiti recept u bilo kojoj ljekarni u zemlji. To uvelike pomaže osobama koje mogu biti na odmoru ili putovati, a ne žele prekidati liječenje. Prema starom sustavu ljudi su recepte i lijekove mogli dobiti samo samo u regiji prebivališta. Usluga elektroničkog recepta provedena je u svih 13 000 centara primarne skrbi u cijeloj Španjolskoj, kao i svih 21 000 ljekarni u zemlji.

Nacionalno uvođenje sustava digitalnih zdravstvenih kartona omogućuje razmjenu medicinskih kartona između svih 17 španjolskih regija (autonomne zajednice) i dva autonomna grada Španjolske (Ceuta i Melilla). Javni zdravstveni djelatnici i liječnici sada mogu vidjeti karton bilo koje osobe, što im pomaže pružiti učinkovito liječenje bilo gdje u zemlji. Štoviše, bolesnici se mogu koristiti sigurnim sustavom provjere identiteta za pregled i preuzimanje svojih zdravstvenih kartona te kako bi saznali tko ih je još vidio.

Projektom je također poboljšana sustav identifikacije korisnika zdravstvenih usluga uključivanjem ključnih i ažurnih mjera sigurnosti. Tim će se promjenama zaštititi povjerljivost podataka i istodobno provjeriti identitet liječnika, farmaceuta i pacijenata.

Svi španjolski državljani –46,5 milijuna ljudi – sada imaju zdravstvene kartice kojima se mogu koristiti za pristup digitalnim uslugama.

Ključna infrastruktura

U sklopu projekta SBS proveden je niz zadataka radi unošenja promjena. Profesionalci u zdravstvenim centrima dobili su odgovarajuću opremu, uključujući zaslon visoke rezolucije i radne stanice. U bolnicama je instalirana infrastruktura za obradu podataka, pohranu i bežični pristup (Wi-Fi). Nadalje, razvijen je softver za poboljšanje interoperabilnosti, upravljanja, digitalizacije i arhiviranja zdravstvenih kartona unutar španjolskog zdravstvenog sustava.

U međuvremenu je uvođenje centraliziranih sustava sigurnog čuvanja, provjere autentičnosti i elektroničkog potpisa za zdravstvene radnike pomoglo u ispunjavanju digitalnih sigurnosnih zahtjeva projekta. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://www.red.es>

PROJEKTI

UMJETNI NOS PROVJERAVA
SVJEŽINU PAKIRANE HRANEUKUPNO ULAGANJE
2 013 200 EURDOPRINOS EU-A
1 006 600 EUR

Istraživači i prehrambena društva iz Belgije i Francuske osmišljavaju nov, jeftin način provjere svježine pakirane hrane u sklopu prekograničnog projekta. Cilj je smanjiti otpad od hrane davanjem preciznije procjene roka trajanja proizvoda proizvođačima i potrošačima.

Projektom TERAFOOD, koji financira Europski fond za regionalni razvoj, želi se razviti komercijalni senzor koji se koristi tehnologijom poznatom pod nazivom THz. Koncept se koristi neionizirajućim elektromagnetskim zračenjem koje djeluje s plinovima u tragovima koji nastaju pri razgradnji hrane. Projektni tim želi integrirati novi senzor u samu ambalažu hrane tako da precizna mjerenja koja omogućuje spriječe potrošače da bacaju hranu koja je i dalje dobra za jelo.

U lancu proizvodnje hrane, od prerade do krajnjeg potrošača, stvara se otpad. Međutim, procjenjuje se da se samo u fazi prerade stvara oko 50% tog otpada, uglavnom u proizvodnji pakirane hrane.

Trenutačno metode provjere svježine pakirane hrane uključuju društva koja redovito uzimaju slučajne uzorke iz vlastitih proizvodnih linija. Kako bi se osigurale prihvatljive sigurnosne marže, ta metoda ima tendenciju skraćivanja vijeka trajanja čime se stvara nepotreban otpad tijekom prerade i skladištenja u trgovinama i kod kuće. Proizvođači također mogu pretrpjeti znatne financijske gubitke zbog troškova uzorkovanja i analiza.

Projektom TERAFOOD obećava se preciznija, neinvazivna procjena temeljena na podacima u stvarnom vremenu. Senzor projekta, koji prati biomarkere koji nastaju kako proizvod prirodno

propada, može se upotrebljavati u cijelom postupku proizvodnje i distribucije. Svaki paket opremljen senzorom u potpunosti se može pratiti i oštećenja se mogu otkriti u svakom trenutku životnog ciklusa proizvoda.

Senzor se temelji na mjerenju hlapljivih organskih spojeva unutar ambalaže. S točnošću mjerenja većom od jednog dijela na milijun, senzor također ima potencijal za izgradnju povjerenja potrošača u lancu proizvodnje hrane.

Probni rad senzora

Do danas je projektni tim razvio i proizveo senzor prve generacije koji se isprobava i ispituje. Nadalje, načelo otkrivanja na kojemu se senzor temelji zaštićen je patentom. Izrađena je i sigurna internetska platforma na koju projektni partneri mogu prenijeti podatke prikupljene tijekom svog istraživanja.

Projekt TERAFOOD predstavljen je tijekom 9. THz dana održanih na Sveučilištu Dunkerque u Francuskoj u lipnju 2017. U siječnju 2019. održana je tematska uvodna radionica u prostorijama partnera Photonics Research Group na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Gentu.

Sljedeću radionicu u veljači 2020. organizirat će koordinator projekta, Institut za elektroniku, mikroelektroniku i nanotehnologiju u gradu Villeneuve d'Ascq u Francuskoj. Novi će senzor biti predstavljen na dvjema demonstracijskim radionicama krajem 2020., a posljednji događaj projekta održat će se u proljeće 2021. ■

SAZNAJTE VIŠE

<https://terafood.iemn.fr/>

PROJEKTI

OBNOVA KANALA SMANJUJE RIZIK OD POPLAVE U MAĐARSKOJ I SRBIJI

UKUPNO ULAGANJE
8 699 537 EUR

DOPRINOS EU-A
7 394 607 EUR

Projektom BABECA, koji financira EU, obnavlja se mreža kanala kroz Mađarsku i Srbiju kako bi se smanjili rizici od poplava i poboljšala kvaliteta vode s obje strane granice.

Ukupne dužine 44,8 km – 32,2 km u Mađarskoj, 10,6 km u Srbiji i 2 km duž granice – kanal Baja-Bezdan bio je povijesno važan put za prijevoz robe s pomoću vode iz Dunava. Danas se uglavnom upotrebljava za navodnjavanje u poljoprivredi, sport i rekreaciju, ali posljednjih godina propada zbog nedostatka održavanja.

Sredstva iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć programa Interreg upotrebljavat će se za obnovu kanala i njegovo održavanje u budućnosti, od čega će profitirati oko 110 000 ljudi. Novim mjerama zaštite od poplave također će se ojačati uloga obrane od poplava Dunava koji se nalazi nizvodno od kanala i skuplja kišnicu koja se slijeva s brda u unutrašnjost.

Popravicima izvršenima tijekom projekta smanjit će uska grla duž mreže kanala čime će se olakšati putovanje plovnim putovima kroz Mađarsku i Srbiju. Tom će se prekograničnom suradnjom također podržati lokalni turizam uz kanal.

Napori čišćenja kanala

U Mađarskoj će se radi čišćenja korova i drugog materijala koji blokira protok vode ispustiti voda iz 5 600 metara kanala. Stanje vode prethodno je ocijenjeno kao „loše” zbog nakupljanja blata. Projektom BABECA omogućit će se uklanjanje nečistoća iz vode tako što će se na tri različita mjesta izgraditi rampe za čamce i platforme za uklanjanje naplavina.

U Srbiji će se projektom obnoviti dvije brodske prevodnice – uređaji koji se upotrebljavaju za podizanje i spuštanje plovila između dijelova kanala koji se nalaze uzbrdo ili nizbrdo jedan u odnosu na drugi – kako bi mogle sigurno funkcionirati. Brodska prevodnica u Bezdanu ne upotrebljava se od 1995. zbog njezina stanja i loših strojeva, dok brodska prevodnica i vrata brane Šebešfok nikada nisu dovršene.

Gledajući unaprijed, cilj projekta jest osigurati dugoročnu održivost kanala kojim će i dalje zajedno upravljati Srbija i Mađarska. Zahvaljujući poboljšanoj kvaliteti vode oživjet će vodeni život kanala, što uključuje ribu i insekte, dok će se prekograničnom suradnjom također podržati izgradnja brodova u brodogradilištu Bezdan i turizam u svim regijama. ■

SAZNAJTE VIŠE

<http://www.babeca.eu/app/>

PROGRAM

6. VELJAČE

Bruxelles (BE)

Konferencija na visokoj razini „Uključivanje građana za dobro upravljanje u kohezijskoj politici”

24. I 25. OŽUJKA

Bruxelles (BE)

Forum najudaljenijih regija 2020. „Zajedno za održivu budućnost”

12. – 15. LISTOPADA

Bruxelles (BE)

Europski tjedan regija i gradova

PRAVNA OBAVIJEST

Europska komisija niti bilo koja osoba koja djeluje u ime Europske komisije nije odgovorna za uporabu sljedećih informacija.

Luksemburg: Ured za publikacije Europske unije, 2020.

PDF: ISSN 2315-0823 KN-LR-19-071-HR-N

© Europska unija, 2020.

Ponovna upotreba dopuštena je samo uz navođenje izvora.

Ponovna upotreba dokumenata Europske komisije uređena je Odlukom 2011/833/EU (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

Za bilo kakvu upotrebu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala za koje EU nije nositelj autorskih prava, dopuštenje se mora tražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Printed by Bietlot in Belgium

Ovaj časopis je tiskan na bugarskom, engleskom, francuskom, grčkom, njemačkom, poljskom, rumunjskom, španjolskom i talijanskom jeziku na recikliranom papiru. Dostupan je na 22 jezika na [web](http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/)-mjestu: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj izdanja finaliziran je u siječnju 2020.

FOTOGRAFIJE (STRANICE):

Naslovna stranica: © iStock/AndresGarciaM;

Stranica 3.: © Europska unija;

Stranica 8.: © Alex Pavilj Atklasa;

Stranica 9.: © BestMedGrape;

Stranica 10.: © Waste Free Rivers for a Clean Black Sea;

Stranica 11.: © Port of Haminakotka;

Stranice 13., 14., 15.: © Europska unija/David Plas;

Stranica 18.: © Autoridade de Gestão do COMPETE 2020;

Stranica 20.: © Upravljačko tijelo za POSEUR;

Stranica 22.: © POSEUR;

Stranica 23.: © POSEUR;

Stranica 24.: Fotografija 1. © Green Urban Living; Fotografija 2 © TMG;

Fotografija 3 © ADRP; Fotografija 4 © TENOWA;

Stranica 26.: © CDR LVT;

Stranica 27.: © META Group;

Stranica 28.: © Europska unija;

Stranica 29.: © Europska unija;

Stranica 30.: © Europska unija;

Stranica 31.: © Europska unija;

Stranica 32.: © Europska unija;

Stranica 35.: © iStock/Juan Carlos Hernández Hernández;

Stranica 36.: © iStock/MarioGuti;

Stranica 42.: © iStock/labsas;

Stranica 43.: © Muzej Tatra;

Stranica 44.: © iStock/SDI Productions;

Stranica 45.: © iStock/hedgehog94;

Stranica 46.: © iStock/kanal Baja – Bezdán;

OSTANITE U KONTAKTU

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyregion](https://www.facebook.com/EUinmyregion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyregion](https://www.youtube.com/EUinmyregion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Ured za publikacije
Europske unije

Europska komisija
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Kommunikacija – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu